

TÜRKMENISTANYŇ PREZIDENTI SERDAR BERDIMUHAMEDOW:
- BIZ DÜNÝÄNIŇ ÄHLI YÜRTLARY WE HALKLARY ÜÇIN AÇYKDYRYS. OLAR BILEN
SÖWDA-YKDYSADY, MEDENI-YNSANPERWER WE YLYM-BILIM ULGAMLARYNDA
GATNAŞYKLARY GELJEKDE-DE ÖSDÜRMEGI MAKSAT EDINÝÄRIS.

ZAMAN

INTERNATIONAL MEDIA
TÜRKMENISTAN

3-nji mart, 2023. Belgisi 9/1523

KÖPÝLLÝK HYZMATDAŞLYK GIÑELDILÝÄR

1-nji martda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow «Wozroždenije» taslama-gurluşyk kompaniyalar toparynyň ýolbaşçysy Igor Bukatony kabul etdi.

Lışewür wagt tapyp kabul edendigi hem-de hyzmatdaşlygyň geljekki ugurlaryny alyp maslahatlaşmaga döredilen mümkinçilik üçin döwlet Baştutanymyza tüýs ýü-

rekden hoşallyk bildirip, «Wozroždenije» taslama-gurluşyk kompaniyalar toparynyň giň möcberli özgertmeler strategiyasyny durmuşa geçirýän Türkmenistan bilen netijesi-

li hyzmatdaşlygyň pugtalandyrylmagyna uly gyzyklanma bildirýändigini tassyklady.

Hormatly Prezidentimiz hoşniyetli sözler üçin minnetdarlyk bildirip, ýurdumyzyň

ÖÑÜNI ALÝS DIPLOMATIÝASY - turkmen Bitaraplygynyň aýrylmaz bölegi

Dünyä ýüzünde durnukly ösüň we parahatçylagyň üpjün etmek boýunça tagallalary bireleşdirmek halkara hyzmatdaşlygynyň esasy ugry bolmagynda galýar.

Ýurdumyzyň Milletler Bileşiginiň abräýly edaralarynyň we ykdysady institutlarynyň düzümine köp gezek saýlanmagy, Aşgabatda BMG-niň Merkezi Azıya üçin öñüni alyş diplomatiýasy boýunça sebit merkezinini açylmagy, BMG-niň Baş Assambleýasynyň mejlislerinde Türkmenistanyň netijeli başlangyçlarynyň, şol sanda dünýä bazarlaryna enerjía serişdeleriniň geçirijilerini ýgtybarly we durnukly üstasyr geçirilmegini hem-de ulag ulgamynda durnukly hyzmatdaşlygyň üpjün edýän başlangyçlarynyň dünýä jemgyéçitiliği tarapyn dan ykrar edilmegi, goldanmagy munun aýdyň görkezijileridir.

Dünyäde parahatçylagyň hem-de sebit-de durnuklygyň üpjün edilmegi ugrunda giň tagallalar edýän Garaşsyz, baky Bitarap döwletimiziň daşary syýasatyň esasy we zipeleri we ileri tutulyan ugurlary Bırleşen

Milletler Guramasynda giň goldaw tapýar. Şouñ netijesinde, 2007-nji ýylla Gahryman Arkadagymyzyň parasatly başlangyjy bilen goşy ýurtlaryndyr BMG-niň Howpsuzlyk genesiňiň azgalarynyň goldaw bermeginde, Baş Assambleýanyň çözgüdine laýyklykda, Bitarap döwletimiziň paytagtynda BMG-niň Merkezi Azıya üçin öñüni alyş diplomatiýasy sebit merkezi döredili.

Geçen döwürde sebit merkezi taze we himlere jogap hökmünde çözgüteri işläp taýyarlamağda Bırleşen Milletler Guramasyň ulgamyny Merkezi Azıya ýurtlary bilen baglanysyryń netijeli meýdança hökmün-de özünü tanatdy. ■2

Parahatçylık baýragyna 305 dalaşgär hödürلendi

■ 2023-nji úylyň Parahatçylık boýunça Nobel baýragyna 305 dalaşgär hödürleň, olardan 212-si fiziki şahs, 93-si bolsa guramadyr. Bu barada Norveçýanyň Nobel komitety habar berdi. ■4

Oğlan howlugar, tudana wagtynda bişer

■ Çagalar beýleki pasyllyara görä, megerem, ýaz paslynyň gelerine has-de sabırsızlyk bilen garaşşan bolsalar gerek. Türkmen tebigatyny gene-de ýaz pasly gurşap aldy. ■5

FIFA úglyň ökdelelerini mälim etdi

■ Fransızjanyň paýtagtu Parlızde «The Best FIFA Football» baýraklarynyň ýerlileri mälim edildi. İki sagada golaú dowam eden dabara futbolýň öňki-söňki ýıldızlary, meşhur tälimciler, eminler, ozalky futbolçular gatnaşyklary.

«Wozroždenije» kompaniyalar topary bilen üstünlikli hyzmatdaşlygynyň köpýlylyk tejribesine kanagatlanma bildirdi. Ýurdumyzyň bu kompaniyalary arasynda ýgtybarly we ynanyşyklary gatnaşyklary ýola goýuldı.

Duşusygyň dowamynda dörlü ulgamlarda uly kuwwata eýe bolan hyzmatdaşlygyny ileri tutulyan ugurlary boýunça pikir alşyldı. Şunuň bilen baglylykda, işewür ýerine ýetirilýän işleriň barsy barada hormatly Prezidentimize hasabat berdi. Bellenilişi ýaly, «Wozroždenije» taslama-gurluşyk kompaniyalar topary tarapyndan ýurdumyza birnäçe möhüm infastruktura taslamalary, şol sanda geçen ýylда ullanmaga berlen, paýtagtymyz üçin uly ähmiyeti bolan şol suylaryny sowujy desgalar toplumynyň taslamasy amala aşyryldı.

Duşusykyda özara bähbütli ikitaraplyyn hyzmatdaşlygyny mundan beyläk-de giñeldilmege meýil beýan edildi. Paýtagtymyzda we ýurdumyzyň sebitlerinde amala aşyrylyan hem-de innowasiýalaryň işiň ornaşdyrylmagyny ugur edinýän giň möcberli şähergurluşyk maksatnamasy bu hyzmatdaşlyk üçin giň mümkünçilikler açýar. Sunda Türkmenistanda daşky gursawy goramak we ekologik howpsuzlyk meselelerine aýratyn üns berilýändigi nygtaldy. Howanyň ýüttgemeginiň ýetirýän tásirlerini peseltmek boýunça netijeli çäreler yzygiderli durmuşa geçirilýär, durmuş-ykdysady taslamalar amala aşyrylanda, ekologiya meselesine uly ähmiyet berilýär.

Şeyle-de, häzirki döwürün ýagdaylary bilen baglylykda, suv seridelerini gorap saklamagyň we olary rejeli peýdalannmagyň täzeçil tehnolojiýalary, ýlmyn soňky gazaşanlaryny ullanmak arkaly ýurdumyzyň ähli derýalarynda endigan suv akymyny üpjün etmegiň möhümüdigи belleñildi. Şundan ugur alyp, bu meseleleri çözmede Türkmenistan öndebarlyj daşary ýurt tejribesini ullanmagy maksat edinýär hem-de «Wozroždenije» taslama-gurluşyk kompaniyalar toparynyň anyk tekliplerine seretmäge taýyärdy.

Işewür döwlet Baştutanymyza kompaniya bildirýän ýanmy üçin tüý ýürükden hoşallyy beýan edip, kompaniyalarý öz üstüne alan borçnamalaryny ýerine ýetirilmegine mundan beyläk-de jogapkärçilikli çemeleşjekdigine ynatndyrdy.

Duşusygyň ahyrynda hormatly Prezidentimiz hem-de «Wozroždenije» taslama-gurluşyk kompaniyalar toparynyň ýolbaşçysy Igor Bukatony özäze berilýär. Şeyle-de, häzirki döwürün ýagdaylary bilen baglylykda, suv seridelerini gorap saklamagyň we olary rejeli peýdalannmagyň täzeçil tehnolojiýalary, ýlmyn soňky gazaşanlaryny ullanmak arkaly ýurdumyzyň ähli derýalarynda endigan suv akymyny üpjün etmegiň möhümüdigи belleñildi. Şundan ugur alyp, bu meseleleri çözmede Türkmenistan öndebarlyj daşary ýurt tejribesini ullanmagy maksat edinýär hem-de «Wozroždenije» taslama-gurluşyk kompaniyalar toparynyň anyk tekliplerine seretmäge taýyärdy.

Işewür döwlet Baştutanymyza kompaniya

ARKADAG ŞÄHERI - bagly durmuşyň şäheri

Ýurdumyzyň şähergurluşyk maksatnamasyňň dölpögötö özgerdilmegi ugrunda tagalla eden Gahryman Arkadagymyzyň başlangyjy bilen Ahal welaýatynyň ajaýyp künjeginde «akyllyk» şäher konsepsiýasyna laýyklykda, ekologija taýdan arassa serişdeleriň ulanylýmagy bilen döwrebap şäher peýda boldy.

Gahryman Arkadagymyzyň başlangyjy hem-de şäher gurlysygy we binagärlik sungaty babadtaky ýiti zehni bilen Ahal welaýatynyň täze, döwrebap edära edis merkezinde häzirki zaman talaplaryna laýyj enjamlaşdırlyan bilim, saglygy goraýys, medeniýet edaralary we beýleki binalar gurlup ullanylýmagy berilýär.

Bu ýere ýügy-ýügyden gelip durýan Gahryman Arkadagymyzyň şäheri ikinji tappgrunyň gurluşyk taslamalary bilen yzygiderli tanşýşar we ol taslamalar boýunça degerli maslahatlaryny berjär. ■3

ZENANLARA SARPA - milli ýorelgämiz

Berkarar döwlettiň täze eýjamynyň Galakyňsu döwrlünde eziz Watany myza döwrlimizň hem-de durmumyzyň zynatýan bolan mährem eneleriň, gelin-gyzlaryň hormat-sarpasy belentde tutulýar. Şouñ üçin bahar paslynyň ilkinji aýýuny ilkinji uly baýramçyliggy zenantara degişlidir. Tutus dünýäde we şol sanda ata Watany myza Halkara zenanlar günü giň gerilmesiňň beleniliip geçilýär.

Watany myza baýraqy geljegini keplendirjän, mynaspy nesli ösdürüp, terbiye-lap ýetisdirmekde bitirjän ägirt uly hyzmatlary görzňünde tutulup, zenantarymyza üçin uly ýenillikler dörediljär. Baharyň iñ ajaýyp baýramlarynyň biri olan Halkara zenanlar günü mynasbetli zenantarymyza «Zenan kalby» ordeni, sekiz we şonandan-kaç çaganç dünğä inderip, terbiye-lap ýetisdirken zenantarymyza «Ene mähri» dijenn hormatly adyň däkylmagy munuň aýdyň subutnamasydyr. ■3

DANA PYRAGYNYŇ döredijiliginde zenantaryň keşbi

Akyldar şahyrymyz Magtymguly Pyragy türkmen halkynyň guwanjy hem buýsanjy hasaplanýar. Şahyry bize miras goýan dördäne setirleri, paýhasly jümleleri, sýgylary her bir türkmeniň kalbynda ýaşap geljär. Şahyry köp taraply döredijiligidéne halkyň ruhy medeniýeti, milli dáp-dessüllary, ýaşaýus durmuşy giňden şöhlerendirilýär. Akyldar şahy gelin-gyzlara örən uly hormat goýup, olary ýaşaýşyň bezegi, maşgalanyň görki hasaplapyr. Şahyry sýgylarynda gyz-gelineriň gözelliği, edep-ekramy, olaryň el hünarı wasp edilýär. Şahy gyz-gelinerimiz bilen baglyşyklary ençeme sýgylary döredipdir. Olardan «Durasyň geler», «Ýaryň ýaşusyň», «Güle meñzär», «Gözlek sen» ýaly biraçça sýgylary mýsal getirmek bolar. ■3

Öňüni alyş diplomatiýasy - turkmen Bitaraplygynyň aýrylmaz bölegi

Başlangıju 1-nji sahypsada.

Merkiziň işini hem-de başlangıçlaryny, hususan-da, sebitiň döwletlerini bilen syýasy-diplomatik, sówda-ykdysady, men-eni-yasınperwe huzmatdaşlığı ilerletmek boýunça başlangıçlary öňe sürdi.

Golaýda ýene-de bir hoş haber gelip gowuşdu. Bu hoş haber hem Merkezi Azişa üçin öňüni alyş diplomatiýasy boýunça sebit merkezi bilen berk baglanışyklary. BMG-niň Baş Assambleýasynyň Nýú-York şäherine geçirilgän 77-nji sessiyasynyň 60-njy umumy mejlisinde Türkmenistanyň başlangıçy boýunça «Birleşen Milletler Guramasyň» Merkezi Azişa üçin öňüni alyş diplomatiýasy boýunça sebit merkezinin orny atly Kararnameň biragyzdan kabul edilmesi Bitarap döwletimizni paýtagtymzdaky bu möhüm edaranıñ işine hem-de Türkmenistan döwletimizni parahatçylık söýjülliki daşary syasatasyna gogulyan belent sarpaň nyşanşydy.

Bu merkeze köp ýyllaryň dowamynda ýolbaşçılığı eden hanım Natalya Germanyanın belleşsi ýaly, BMG-niň Merkezi Azişa üçin öňüni alyş diplomatiýasy

boýunça sebit merkezinin döredilmesi bilen baglanışyklary başlangıç Türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedowa degisiň bolup, dünýäň stratégik taýdan möhüm sebitleriniň birinde özara gatnaşyklaryň düybünden

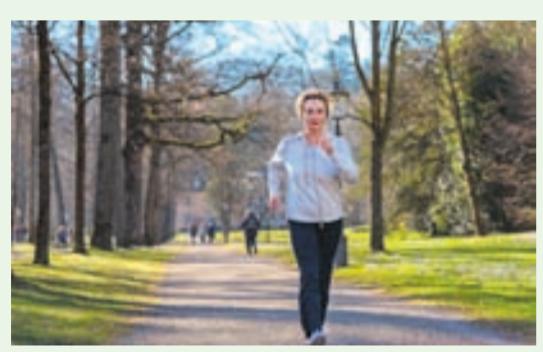
taraplyk we netjeli halkara huzmatdaşlyk ýörelgeler esaslanan daşary syýasat uğrany yzygiderler dumruşa geçirip, Dur-nukly öşüs maksatlaryna yetimge bilen baglanışyklary möhüm wezipeleřin çözgüleriň işiň taýjalarlamak boýunça tagallaliby birlesirmekde işeň orny eýeleýär.

Öňüni alyş diplomatiýasy Türkmenistanyň Bitaraplygynyň möhüm ugurlarynyň biri bolup durjar. Häzirki wagtda hemişelik Bitaraplyk hukuk ýagdaýyndan gelip çykýan esasy ýörelgeler, has takygy, ählämumur parahatçylagy we howpsuzlyg pugtalandyrmak, gyzylklama bildirilýän gurtlaryň, huzmatdaşlarýn ähli bilen dost-doganlyk gatnaşyklaryny giňetmek, dünjäňda durunkly öşüsü üpjün etmek, halklara, olaryň medeniyyetinerine we däp-dessurlaryna hormat goýmak ýaly ýörelgeler Türkmenistanyň parahatçylık söýjülliki syasatasyna hem-de öňüni alyş diplomatiýasynda taze maný-mazmun bilen baýlaşyryldy.

Tazegül MUHAMMETGULYEW, S.A.Nyýazow adyndaky Türkmen oba hojalyk uniwersitetiniň uly mugallymy.

Pyýada ýöremegiň peýdasy

Pyýada ýöremek bedenterbiýänii iň bir giň hem aýratyn lezzeti bar. Bilermenleriň aýt-magyna gör, her gün 30 minutýy dowamunda aýaklaryna ýazylançlyk berilýär. Şonuň üçin hem gönüñizň netijesi geçmegi üçin irden ýörisi biler başşamak maslahat berilýär. Ir sähér biler entek döly ukuðan oýanyp ýetismedik bedenimizi ýöremäge mejbur edibilek, birinjiden-ä,

keýipmizi çaglamaga, ikinjidenem, pikirlerimizi durlamaga mümkinçilik doreýär.

Bilermenleriň beláp geçmegine gör, ir-denki ýöris adamýy bedenide bagt gormony bolan endorfinlerini bülünip çykmagyny üpjün edýär. Şeýlelikde, pyýada ýöremek özümizi batýı duýmagymza kömék edýär. Şonuň üçin hem baha pashlyny aýajup howsunyň irdenki ýörisenden lezzet alnaga çalýsaňız, onuň size getirjän peýdasy has-da artar.

Her gü irdenki ýörisimizi öýümiziň törwengindäki seýlgâhlerde geçseç hem bolar. Emma mununu üçin wagtyryz ýok bolsa aýratyn wagt tapmak hem gerek bolanok. Irden okuwa ýa-da işe ýóla düşenizde, ulaga münmän ýöreme-

giň hem aýratyn lezzeti bar. Bilermenleriň aýt-magyna gör, her gün 30 minutýy dowamunda aýaklaryna ýazylançlyk berseň ýeterlik. Iş-aladä arasynda beýle köp wagty tapmak kyn bolsa, azyndan 10-15 minutlap gezmeme mak maslahat berilýär.

Yıgamakdan tapawutlykda pyýada ýöremekli bedenimize hig hili agram salmaýar. Pyýada ýöremekli bedenin immunitetini ýo-karlandyrar, gan aýlanşusyň işeňleşdirýär, dem alşy kadalasdýryp, şähdiňi açýgar. Ýöremek beden myssalaryny pugtalandyryar hem gurplandyrar, sünklériň bognunyň çeýeligini artdyrýär.

Yöremegi endik eden adamlarda beýnä ganyň inmegi, ýük-damar keseleri kän ýuce çykmaýar. Käbir adamlar az-owlak dik dursalar ýa-da sähelére aralygy pyýada geçseler, aýaklarynda ýnjalykdan gaýcýran aýgryný peýda bolan-dygyny aýdýrar. Lukmanlar şeýle ýagdaýyň ýüze çykmagyna ýöremegi sebap bolman, eysem, beden agzalarynyň başga ýerinde, ýagny nerw, ýük-damar, dağanç-herekerler ugalmalaryndaky násazlyk bilen baglanşyryrýarlar.

Yöraniňde bedenň işeňligi ýo-karlanýar. Ne-tijede, adamýy şahdi açýlyar, içki beden agzalarynyň işleşyi kadalasýar. Şoňa gör-de, yzygiderli ýöremegi hemiseň endik edinir!

Söhrat BERDİYEW, Myrat Garryjew adyndaky Türkmenistanyň Döwlet lukmangyluk uniwersitetiniň patologik anatomiya kafedrasynyň assistenti.

Howpsuz hereket - bagtyýar geljege tarap ýol

Häzirki wagtda ýurdumyza raýatlarymyzý asuda we paraħat, bagtyýar hem-de abadan durmuşa ýasamagy üçin giň görwürüm-li özgertmeler dumruşa geçirilgär. Türkmenistanyň içeri işler ministriştigini polisisiýanyň ýol gözgögçiliği gulgulyň işgärleri ýurdumyza gara ýolarynda awtoluglaryň howpsuz hereketini üpjün etmekde yzygiderli gözgögçilik işlerini alyp bararlar. Diňi bi awtoluglaryň däl, eýsem, pyýadalaryň hem hereketi bellenen kadalarla laýyklykda sazlaşykları alnyp barylýär. Günsaýyn gözelleşyän-ertrapdy şäherlerde, welaýat merkezlerinde, paýtagtymz Asgabatda taze gurulşyndan we durky täzelenýän gara ýollarlyk köpelmeği ýol hereketiniň kadalaryny doly we doqry berjaý etmegi hem-de raýatlarymyzý saglygyny ýokar dere-jede goramagy talaý edýär. «Arka-dag Serdarly bagtyýar ýüşär ýuly»

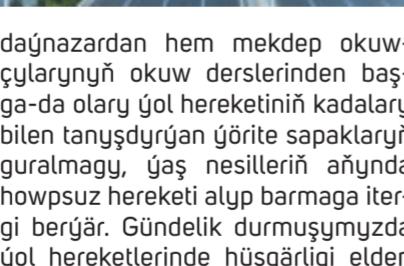

diňlip atlantyrylan 2023-nji ýýlda ýaşlaryň aň-düşünjesini ösdürmek, olaryň ukýp-başarnyklaryny, endiklerini kämilleşdirmek döwlet mak-satnamasyna ýerine yetirilmegi möhüm wezipeleřin biridir. Şu nuk-

bermezlik, ýüze çykan täzelikler bilen raýatlarymyz tanşydmak maksadı bilen köpcüklikleňin habar berisý serişdelerinde howyaný ýagdaýy barada maglumatlar berilýär. Gatnaw ýolarynda ýagşyly, ümürli, ýagly gürlerde herekete gatnaşyylaryň howpsuzlygyny üpjün etmekde Türkmenistanyň içeri işler ministriştigini polisisiýanyň ýol gözgögçiliği gulguly taraýdan köpugurly işler alňyq barylýär.

Ata Watanyzyda ýurdumyza raýatlaryny abadan durmuşa ýa-şamagy üçin bimöbär alada edýän hormatty Belent Serkerdebaşy-myzy jany sag, ömri uzak, il-yurt bäh-bitli işlerini etmydama rowaçlyklara bestensin.

Berdimyrat DURDYEW, Tejen EPB-niň PÝGB-niň wagyz-neshiňt boýunça gözegçisi, polisiýanyň kapitanı.

daýnazardan hem mekdep okuwy-çylaryny okuwy derslerinden başga-da olary ýol hereketiniň kadalary bilen tanşydrýan ýörte sapaklaryn guramagy, ýas nesilleriň aýnýnda howpsuz hereketi alyp barmaga iter-ge berjär. Gündelik durumşymyza ýol hereketlerinde hüsgärligi elden

5G-niň ýaýrawy iki esse artar

Bütindüngä GSM biletseginiň (GSMA) maglumatlyryna gör, 2025-nji ýýla čenli internettiň aragatnaşygyň 5-nji nesliniň el-ýeterli bolan ýerleriniň çägi iki esse artar. Yäkary hilli internetti hördürleýän 5G tehnologiyasy 2019-nji ýýlda hördürleñipdi. Şeýle-de bolsa, ilkibaşa 5G smartfonlaryny az sanly kompaniyaları satuwa çykardy.

5G-niň infrastruktury hem kóp iňtäly az sanly şäherde ýola goýuldar. Bilermenler indi bu tehnologiyanyň güýči deppinler bilen osyekdigini bellejärler. GSMA-niň maglumatlyryna gör, şu ýýl 30-dan gowrak ýürtde 5G infrastruktury işe girizler. Taze guruljak 5G torlaryny arasynda 4G-ni goldamaýan, diň 5G aragatnaşygyň niýetlenenleri hem bolar. Bu tehnologiyanyň ýaýramagydyna innowasiýanyň bahasynyň arzanlamagynyň täsiriňiň bardugy bellenilýär. Maglumatlara gör, geçen ýýl dünýäde 5G abu-naçularnyň saný 1 miilliardan geçipdi. Bu görkeminiň şu ýýl 15 mil-liarda, 2025-nji ýýlda bolsa 2 miilliarda ýetmegine garaşylyar.

Täcmuhamed BEGENJOW,

S.A.Nyýazow adyndaky Türkmen oba hojalyk uniwersitetiniň talyby.

Irı maýa goýum taslasasyny durmuşa geçirir

Ýaponiyada «Rapidus» ýarımgeçirli öñümçilik kon-sorsium umumy bahasy 37 million dollarlyk çip zawodyny gurur. Yurduň Hokkaido sebitindäki çip öñümçilik desgasynyň gurulşygyna «Toyota» we «Sony» ýaly bellý üpon kompaniýalary hem gatnaşar. Maýa goýum taslasasy taze çipleriň işlenip taýjalarlanmagy üçin ýlmý barangalar hem öz içine alýar. Şeýlelikde, has kämil bo-

tan iki nanometrik çipler hem öndürler. Irı ýapon brendleri geçen ýýlyň awgust aýýnda «Rapidus» konsorsiumyny döredipdirler. Çipler awtolug, smartfon, planşet we beýleki elektron enjamlaryň ählişiniň esasy bölegi bolup durjar.

Gülleren ÖWEZOWA, Yagşygelid Kakaýew adyndaky Halkara nebit we gaz uniwersitetiniň talyby.

DALAŞGÄRLERI bellige almak tamamlandı

Başlangıju 1-nji sahypsada.

Yakyn wagtda ýurdumyza ýanın çukarujy häkimiyet, şeýle hem ýerli öz-özüňiň dolandırus we wekilçilik häkimiyet edaralarynda dalaşgärleriň saqlawçylary bilen duşuşklary başlanar. Dalaşgärlere saqlawçylar bilen geçirik duşuşklarynyñ dowamında saýlawlaryň öñüsürsyrsyndaky maksatnamaları barada gürür bereler. Şeýle hem olar watandaşlarýmuzň hemetaraplaýyn bilimli, oňın başlangıçlary oňe sürjän dalaşgärlere bildiren ynamyň ödemek üçin ýerine yetirjek işlerı barada seren sowallaryna jogap bereler.

Saýlaw kodeksine laýyklykda, syýasy partiýalara, jemgyjetçilik guramalaryna, dalaşgärlere, olaryň unyanlı wekillerine, raýatçylar tekipçi toparlaryna wagyz-neşihat işlerini erkän alyp barmaga mümkünçilik döredilýär. Dalaşgärlere köpcüklikleňin habar berisý serişdelerinde çukyş etmek üçin deňterler kepillendirilir. Saýlawla-ryň aşçyluk we aýantyk ýagdaýynda geç-

megi oňa halkara we milli synçylaryň gatnaşmagyنى üpjün eder.

Söňki döwürde ýerine yetirjek uly işler alyşylyk we aýantyk esasynda ge-

çirik işler saýlawlaryň öñüsürsyrsyndaky işeň tapgry gadaň goýdy. Munuň özi ýurdumyza deputatlarynyň täze düzüminiň, halk maslahatynyň we Geňeşlerin aýgalarynyň saýlawlarynyň milli saýlaw kanungyligyna hem-de halka-

ra hukuk kadalaryna laýyklykda geçirilekligini görkezýär.

Tutus ýurdumyza boýunça Türkmenistanyň Mejlisiniň deputatlarynyň 125-sini saýlamalı. Welaýat halk maslahatynyň aýgalarynyň saýlawlaryna saýlaw okruglaryny 240-synda, etraplaryň we şäherlerin halk maslahatynyň aýgalarynyň saýlawlary okruglaryň 960-synda. Geňeşlerin aýgalarynyň saýlawlary bolsa okruglaryň 5897-sinde geçiriler. Ses bermek üçin saý-

law uçastolarynyň 2644-si döredildi.

Möwsümleýin keselleriň öňüni almak üçin maslahatlar

Pasyl çalşygynynda özüriň hem-de çagalarynyň burnunyň nemli bardasyna okoslu melhemini çalşyndan edinilim.

Yaz paslynyň aýratynlyklaryna góra geýin-meli we witamin C - askorbin turşusuna baý öñümleriň iúip-içmeli (miye şiresi, bally we limon-

gülç, bakyň öñümleri).

İşerifizide we öýüridizde otalgarlyň howsanyň tämiz bolmynyň gazaýmaly. Onuň üçin penjiräni wagtal-wagtal açyp, otagy ýelejiridip durmalý, ýone şemalýn ugrunda özüñizöri ýa-da çagalarynyň ýagdaýyň durmagyna ýol berimeli däl. Üzärlük dermantlyk ösümligini maşgala lukmany bilen maslahatlaşyşy ulanlym.

Pasyl çalşygyny we segip döwründe möwsümleýin keselleriň öňüni almak maksady bilen, milli tagamymyz bolan qızyl burç gosulan unaşy iç-meli. Gyzyň burçu düzümündäki fitonitsler, peýdaly maddalar adamýy bedenini kesele garşy göreş ukybynu ýo-karlandyrmaǵa ýardam berilýär. Milli tagamymyz bolan unaş möwsümleýin keselleriň öňüni almakda örân ahmiyetlidir.

Yiti respirator ýo-kanç keselinini ikinli almat-läryuze çukan ýagdaýyda hökmân maşgala lukmanya yüz tutuń! Özbaşda derman serişdeleri ulanlym alnalykta. Näsazlyk bilen baglanşyryrýarlar.

Yaz paslynda howşany derejesiniň ütgäp durmagyny nazara alyp, möwsümü gör-de geýniň!

Türkmenistanyň Saglyg goraýus we derman senagaty ministriňi Saglyg goraýusň habarlar merkezi.

Tahlaşup içmegi ýatdan çykarma!

Komeleke we beýleki gók öñümleri iýeniňizde, arasaçyluk dözdünleryň berjäy etmek imrat!

Lýmit zâherenmeleriň we ýiti içege ýokanç keselleriň öňüni almak maksady bilen, iýimit öñümleriň arassaçyluk dözdünleryň berjäy etmek imrat!

«Türkmenawtoulaglary» agentliginiň ýurdumyza ýerlilikte arasaçyluk dözdünleryň berjäy etmek imrat!

Häzirki döwürde hereket edýän taksiler enjamlasýrylyşy we ýolagçylara niýetle-nip döredilen şerteriň başbatalı dözdünleryň talaplarda doly laýyk gelýär. Taksı hizmeti gatnaşyty we gatnaşytyndaky işler awtoluglaryna dözdünleryň berjäy etmek imrat!

Häzirki wagtda hereket edýän taksiler enjamlasýrylyşy we ýolagçylara niýetle-nip döredilen şerteriň başbatalı dözdünleryň talaplarda doly laýyk gelýär. Taksı hizmeti gatnaşyty we gatnaşytyndaky işler awtoluglaryna dözdünleryň berjäy etmek imrat!

ta Corolla», «Hyundai Elantra» kysymly döwrebap taksı awtoluglary gelip gowusydy. Has takygy, döwrebap taksı awtoluglarynyň Ahal welaýatynda 50-si, Balkan welaýatynda 34-si, Daşoguz welaýatynda

BILIM – GELJEGIŇ ŞAMCYRAGY

Berkar döwletiň täze eýjeyimnyň Galakyňsu döwrüniň Arkadag Serdarbyň bagtyjarışalarılynyň her bir gini ýurdumyzyň kydysyda kuwawatyň artdyryń, halkyn abadan uşaşşynyň üpjün edjän, gönünlüleri ýoşdurmuş şatlykulukalarla beslenýär. Yurdumyza ýkdysyda taýdan kuwawaty döwletiň övürmekde, halk hojalygynyň ählî pudaklaryny döwrü talabyuna laýyk ösdürmekde, ýurdumyza aqzibidligi, asudaligyi, abadançuglyň höküm sürmenini gazañanma bittiriljän beýlik işler uşaşlyryň Arkadagly Serdarymyza bolan buýsanjyň artdyryń.

Yilm-blümniň döwletimizki berk binadyň bolmak bilen, ýurdumyza ýkdysyda kuwawaty pugtalandyrmaga gili mümkinliklilik aqşandagy hemmämeze mälimdir. Yurdumyza häzirki

zaman oşisini, şöhratlu geljegini üpjün etmek maksady bilen, uşaşlyryň ýolumy, bilimli, ruhubelit, hemmeliň bolmagunu gazañanma həmçinin Prezidentimizki galassalı işler alnyprı barlyjan İşler uşaşlyry durmuşa öz onun tapmagyna ýardam edjär.

Dasary ýurt dillerini çünjüň öwremek hem esasy ugurlaryň birlidir. Dil biziň medeni derejämärtiň görkezisidir. Dil bilmek ýaş nesliň köptäraply osmegine, düñägäraşsanjyň gileşmegine, pliklenmek ukyplarynyň kämilleşmegine ýardam edjär. Ata Watanymyzyň halkara giňşigindäki abraú-mertebesiniň barha artmagy, düñäg döwletler bilen dost-doganlyk gatnaşyklarynyň has-da ýygiamlaşmay dasary ýurt dillerini özsledirmekli we öwrenmekligi talap edjär.

Mälim bolşy ýaly, Bırleşen Milliňtler Guramasynyň halkara dil hökümünde ýkarende iňkinji dilleriniň biri hem rus dilidir. Häzirki wagtda ýulym, tehnologija ýa-da halkara aragatsaňkalar bilen meşgullanan hünarmenterler işlerini üstünlikli guramalıklär üçin rus diliniň ony ulurdy.

Bilim ojagymyzda okuwçularla

rus, iňlis dillerini öwremäge uly üns beriljär. Yaştara daşary ýurt dillerini öwremekde täze tehnologiyalar, usullary peýdalannmak bolsa oňat netjeli berjär. Elektron sözslükleri, audio we video materialary, kitaplar y elektron neşirlerini, bilim saýtlaryny, formatlary we beýlikeleri özünden jemleňän bilim portalı daşary ýurt diliňi öwrenjänlere doý moglumat almagla mümkinkilik berjär.

Ýurdumyza hereket edjän rus diline görteleşdirilen synplarda tejibeli mugallımlar İslap, hünärmen-şägit tejibe deýiliňken kemaň gelmegi bilen uşaşla döwrebat dil öwremet işi özseldiriljär. Yurdumyza rus diliniň öwremäge gyzylkanna bildirjän uşaşlar sanjyň köpdigini billemek bolar. Muňa Russiya Federasiyasında bilim alýan turkmen talyplaryny sanjyň 30 müñden hem gowrak bolmaq. Ýurdumyza turkmen-rus universitetiniň açylmagy üçin degisi işlerini geçirilme, ençeme ýıldarlan bari umumybilim berjän billelkädi turkmen-rus mektebinliň hereket etmegi aýdýň mysal bolup durár.

Ýurdumyza daşary ýurt dillerini okatmagy kámilleşdirmek Konsepsijsasına laýyklykda täze mazmuni we okatmagy taze usulü yeti bilen dil öwremet boýuna neşirlerini tajýartalamaga hem-de neşir etmäge uly üns beriljär. Her ýul taze okuň ýulymyň bosasynynda daşary ýurt dilleri üçin ençeme okuň kitaplary çap edilip, mekteplerle Iberiljär. Häzirki wagtda mugallımlaryň hem sapaklaryna kämil derejede öwremegi ugurda tagala ediljär.

Ýokary okuň mekteplerdeň ýörite gurmaklar hereket edjär. Sol gurnaklarda mugallımlar tulapla oz iş tejibelerini öwredjärler. Her halypa öz sağىrdınlı aýdýň ýollarla atamagy özüne mukades borç hasaplaştar. Şu nükdajnazardan ugar alyp, halypalar ýulmyň ince tilsimlerini öwredjärler. «Yaşlar biziň gelgeje bilen shü umyt arzuwlarýmuzň amala aşyrgyly» diýýän Gahryman Arkadagymyz Garasşuz, hemişelik Bitarap ýurdumyzyň röwşen geljegini şu gunki bagtyar ýaşlarda görjär. Bız Gahryman Arkadagymyz hem-de Arkadagly Serdarymyza bittiriljän yanaşma joga edip, okap-döredip ýurdumyza abraúyng has-da artdyryás.

Aýgıl BATYROWA,
Döwletmämmet Azady odynadaky
Türkmen milli dünjy dilleri
Institutynyň talyby.

ARKADAG ŞÄHERI – BAGTLY DURMUŞYŇ ŞÄHERI

Başlangıjy 1-nji sahypada.

Häzirki wagtda bu ýerde ýol-ulag düzüminiň döwrebap desgalaryny gurmak üçin hem degisi işler alnyprı baryljär. Munuň üçin awtomenziliň we awtotoplumyň, sonuň ýaly-da, demir ýol menziliniň taşlamalary taýýarlandy we olaryň halkara derejede bilediriljän talaplardan ugur alynmagy ugurda geçirilek meşgullesdiriljär.

Türkmen halkynyň Milli Lideri täze şäherin çäklerinde ulag-aragataşyuk ulgamynda degisi binalaryň gurluşygynda ulanyljan serideleriň berkligine, uzak möhletlejigine aýratyň üns berilmejidigi belledi. Şunda demir ýollaryň gurluşygynnda dünýänin ösen tejibesiniň, häzirki zamanýn täzeçil tehnologiyalarynyň ulanylmasyna zerur üns berilmelidir. Taryhyň dowamynnda döwletleri baglanysyrdyrjan ýollarly gurjan halkymyzyň mitte tejibesi ulanylmaladyr. Bu baradaky gürürň dowam edip, hormatly Arkadagymyz bu künjekde, has takygy, Arkadag şäherinden Aşgabada, Awaza čenli aralyga ýokary tizlikli demir ýol şaharlaryny gurmak biler baglanysyklary meseleleriň öwrenmeligidini belläp, Arkadag şäherini paýtagtymyz we ýurdumyza bireliliň ýol şaharlarynyň häzirki zaman ülülterle laýyk gelmedigini nügtädir.

Mälim bolşy ýaly, Kópetdagýy gözzel künjeginde täze, döwrebat şäher – Arkadag şäheri kemala geljär. Arkadag şäherinde milli we häzirki zaman binagärliginiň ösen tejibeleriniň utgaşdyrylyp, önmüçilik, me-

deni-durmuş maksatly desgalaryny, ýaşayış jaýarlaryň gurluşygы «akillyy» şäher konsepsijsasy esasynda atnyr barlydy. «Akillyy» şäher ulgamy esasynda dolandırılyan şäherin kemala getirilmeđi döwruň talaplaryndan ugur almak hem-de ekologiya taýdan arassa gurşawy dörtemek maksatly bilen amala aşyrylan iri taslamadır. Bu iri möcberli taslamanyň üstünlikli amala aşyrylmagy üçin Gahryman Arkadagymyzıň bireliliň gurjan gurluşygynă dünýä ülülterleriniň talaplaryna laýyklykda alnyprı barylmasyna şert döredti. Arkadag şäheri ýurdumyza ikiňkinji «akillyy» şäherdir. Şäherde tebигi gözelligi gorap saklamak mak-

sady bilen, «ýaşyl» tehnologiyalar giňden ulanylý. Sanlı tehnologiyalarý, intellektual ulgamlaryň onasdyrylmagy «akillyy» şäher konsepsijsasyň üstünlikli durmuşa geçirileğidigini subutnamasydyr.

Yeri gelende bellesek, Gahryman Arkadagymyz 2019-njy ýulyň 4-nji martyndan Ahal welaýatynyň täze, döwrebat edara ediş merkezinň gurmak hakynda taryhy Karara gol çekipdi. Sondan bi aý soňra borsa Gahryman Arkadagymyzıň gatnaşmagynda bu şäherin düþbi tutuldy. Gurluşuklaryny ýokary derejede atnyr barylmasgy netisejisinde bu ýerde Arkadag şäheri peýda boldy.

Mälim bolşy ýaly, Ahal welaýatynyň täze merkezinň gurluşyk işleri iki tapgyrda amala aşyrylgar. Onuň biriniň tapgyr yemi 336 desgany, şol sanda häkimliň edara

binasyny, jemgyjetçilik guramalarynyň edara binasyny, Baýdak sütinini, «Ahal» monumentini, Ahal atçylyk sirkini, Atçylyk ýolmy-önümcilik merkezini, Ruhýjet köşgünü, kitaphanany, Bagt köşgünü, drama teatryny, muzejini, welaýat derejesidäki kárhanelaryny hem-de hukuk gorajy edaralaryny binalaryny, banklaryny welaýat şahamçalarynyň edara binalaryny we beglebi möhmüd desgalary öz içine alýar.

Gahryman Arkadagymyzıň halkymyzyň ynamyndan, ýürekden çykýan gol-dawydyan güýc alyp, ýurdumyza amala aşyrylan işlerini üstünlikli şerineň tejibeli syasatça, paýhasly halypa, ussat binagär, ökde guramacy hökmünde öñ hatarda orun almagy watandaslyrmaza ertirlerň östüslü, geljeňiň ugýtbarly boljakdygyna pugta ynam döredjär.

Gahryman Arkadagymyzıň täze şäherin gurluşygyn şu geçen ýillarda hemişelik üns merkezinde saklamak bilen, ol ýere yuzgideri barıp, işlerini gidişti bilen tanşydy. Guralan iş saparalarynyň ýygjamalgyna üns bersefi, täze şähere Milli Liderimizň nadejdejede ähmiyet berjädingine göz yetirmek boljär. Bir söz bilen aýdylanda, täze şäherin taslamasy Türkmenistanyň at gazañan arhitektory Gahryman Arkadagymyzıň uzak geljezi nazarlaýan döredjilikli pikiriniň miwesidir.

Gülbahar ATAÝEWA,
Türkmen döwlet binagörlük-gurluşyk
institutynyň talyby.

ZENANLARA SARPA – MILLI YÖRELGÄMIZ

Başlangıjy 1-nji sahypada.

Hormatly Prezidentimizň asylly başlangıçtary bilen, ýurdumyza zenanlaryň deňhukuklygyny kanun esasynda üpjün ediljär. Gender syjasatynyň mazmungyny açıp görkezjän işleri ýuzgideriň durmuşa geçirileşmeli bolsa, zenanlaryň gurluşygysy döwrebat derejede ösdürjär hem özgerdijär. Olaryň durmuşa goragyllygynyň üpjün edilmeji, döwlet sylagliary, hormatly atlار bilen sarpanalmagy, olara beriljän ýerılıkler we goldawlar ýurdumyza zenanlaryň mertebeسىniň belent tutulýandygyny görkezjär.

Eneler we çagalar baradaky alada, maşgala gymmatyklaryny saklamak, gelin-gyzlaryň döredjilik we aý-bilim kuwawatyň ösdürmek ýurdumyzyň döwlet syjasatynyň ileri tutulýan ugurlarynyň birlidir. Yurdumyza enäriň we çaganýň hukuklaryny goramak babatda kanunçulyk ulgamy kämilleşdirilýär, olaryň saglygyny goramaga, çagalarýny doly derejeli ösü-

ra Türkmenistanyň Prezidentiniň adyndan pul sowgatlary gowşurulýar.

Golaýda geçirilen Hökümét mejlisinde hormatly Prezidentimiz Halkara zenanlaryň mynasbyti ýurdumyzyň ministriklerinde we pudaklaýyın dolan-dyrus düzümlerinde, edaralarynda we kárhanelarynda iştejän zenanlaryma, okuň mekteplerinde bilim alýan aýjal-gızlyzlyma we çağalar baglarynda terbiýelenen ýan gyz cagajıklary pul sowgadyny bermek hakyndaky resminde maşa-

na gol çekdi. Bi asylly däp, ýurdumyza zenan mertebeسىniň ýokarda tutulýandygynyň aýdýň subutnamasydu. Aýjal-gızlyzlyň jemgy-üdäki oruny berkitmek, gender derligini üpjün etmek Garaşsz, hemişelik Bitarap Türkmenistanyň ýygjamalgyna ýörelgesiň ileri tutulýan ugurlarynyň birlidir. Gender deňlik Bırleşen Milletler Garamasý tarapyndan kabul edilen 2030-njy ýula çenli Durnukly ösüş maksatlarynyň hatarynda durýar. Deň hukuklar we mümkinlikler syasatyna ygrarlydyg-

ny görkezmek bilen, Türkmenistan BMG-niň zenanlaryň hukuklary baradaky esasy hal-kara hukuk resminamalaryna, ýagyn Aýallar babatda kemsitmäleriniň ahlı görünüşini aradan aýjryp, baradaky Konvensiya, Aýallaryň syasý hukuklary baradaky Konvensiya, Deň gymmatyklilik zähmet üçin erkekler bilen aýjalaryň deň hak almagy barada zähmet guramagyň halkara Konvensiyasyna goşuldy. Milli kanunçlygyny kämilleşdirmegi çäklerinde Esasy Kanunymyzyň rejelenen görnüşine erkekler bilen aýjallaryň arasyndakı deňlik hakyndaky madda girižildi. «Aýal-laryň we erkeklerň deň hukuklaryn we deň mümkinlikleriniň üpjün etmegi döwlet keñillikleri hakyndá» Türkmenistanyň Kanun kabul edildi. Bulardan başga-da, halkara ýörelgelereň kadalaryndan ugur alınıp, «Türkmenistanda gender deňlik boýunca 2021 – 2025-njy ýyllar üçin Hereketleriniň milli meýlînamasy» tassyklanydy. Bu çärelereň ahli-siz Diýarymyzda gender deňliginiň üpjün edilmejine, zenanlaryň abraú-mertebesiniň, jemgyjetde tutýan orunyň barha berkeme-ge we ýokarlantymaga ýardam edjär.

Agagul HYDYROWA,
Ýogşygly Kakaýew adyndaky Halkara
nebit we gaz universitetiniň ýokary
matematika kafedrasynyň
mugallymy.

syasasynda ýurdumyzyň edaralarynda we kárhanelarynda, ministriklerinde we pudaklaýyın dolan-dyrus düzümlerinde, edaralarynda we kárhanelarynda iştejän zenanlaryma, okuň mekteplerinde enelere, getin-gyzlara bağıyalan dürlü medeni-köpçüklikleýin çärelere geçirilir. Şeýle hem Halkara zenanlar günü mynasbyti, ol-

ra Türkmenistanyň Prezidentiniň adyndan pul sowgatlary gowşurulýar.

Golaýda geçirilen Hökümét mejlisinde hormatly Prezidentimiz Halkara zenanlaryň mynasbyti ýurdumyzyň ministriklerinde iştejän zenanlaryma, okuň mekteplerinde bilim alýan aýjal-gızlyzlyma we çağalar baglarynda terbiýelenen ýan gyz cagajıklary pul sowgadyny bermek hakyndaky resminde maşa-

na gol çekdi. Bi asylly däp, ýurdumyza zenan mertebeسىniň ýokarda tutulýandygynyň aýdýň subutnamasydu. Aýjal-gızlyzlyň jemgy-üdäki oruny berkitmek, gender derligini üpjün etmek Garaşsz, hemişelik Bitarap Türkmenistanyň ýygjamalgyna ýörelgesiň ileri tutulýan ugurlarynyň birlidir. Gender deňlik Bırleşen Milletler Garamasý tarapyndan kabul edilen 2030-njy ýula çenli Durnukly ösüş maksatlarynyň hatarynda durýar. Deň hukuklar we mümkinlikler syasatyna ygrarlydyg-

ünesini döredendigi hem ikuşuzdýr. Bezeş daştar tebигi öwüsgini, ýaram-lygyları, gelşigi bilen biri-birinden tapa-wuttanyp, zergäriň elinde taraşlanyp, altýnda kümüde orun tutansızdır dörlü şaq-sıpler gelin-gyzlaryny tebígigözelüngin gözlejligi.

Magtmulgulý döredjiliginde gymmat bahaly metallar bilen baglanışlyklu döslüñjelere «Yör biläni», «Bolarmy»,

«Zer olmaz», «Näbilsin», «Gözüm düsdi», «Yarıny ýagşusyn», «Näme sen» ýa-ly sygylarynda gabat gelmek bolýar.

Ya ýakutym, ýa merjenmiň dörmü sen.

Ya ýoragmyň, ýaröwenenmiň, näme sen?

Magtmulgulý zenan gõzgelili, ýesk-sögli melesesini gözgajan sygylary özünü ajaúlypligý we ýürekdeşli-

gi bilen bütün nesilleriň hemşrisi bolup geldi. Halk ol gözgulyara sala salyp, aýdym edip geldi. Ol sygylar we aýdymlar su günler hem biziň dilimiziň senasy.

Özünif köp ugurly milli misrasyna díuseň ajaúly we cemelegýän, ruhy-ahlek gymmatyklaryna hormat-sarpa goýjan, taryhyň çituluklaryndan gaýyjan.

Deňlik getmez uzagyna

Düşdüm pelek duzazyna

Meňli gyzyň úzüzlige

Gaşlar goýsam kümüs bile.

Bu goşgu setlerinden görşümiz ýa-

ly şahyrýn gowben geke

Meňli niyetläp hakykatdan hem gütük ýasanligunu has aýdýň gormek bolýar.

Aýkylär köp ugurly myzgymmat

baħħal daħla daħla

għażiex għażiex

għażiex għażiex

DÜNYÄ HABARLARY

gysga setirlerde

► **President saýlawlaryna gatnaşmakçy.** ABŞ-nyň Prezidenti Jozef Baýden 2024-nji ýýlda döwlet Bastutanyň saýlawlaryna gatnaşmakçydygy gürmäli etid. Ol şeýlehabarly ABC televýgylýmy beren interwýsynda aýtdy. Baýdeniň aýtmagyna görä, ol indiki Prezident saýlawlaryna gatnaşmagy maksat edinýär.

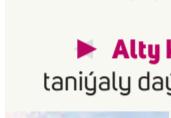
► **«Hormatly legion» ordeni gowşurşyldy.** Fransiyanyň Prezidenti Emmanuel Makron Ýerleşey köşgündé geçirilgen dabaрадa «Amazon» kompaniyasyň esaslandyrıjy Jeff Bezosa ýurduň ýokary baýragy bolan «Hormatly legion» ordenini gowşurdy. Bezos -dünjanın iň baý adamlarynyň biri bolup, bu ugurdaky sanawda dördürjili orny egeleğär.

► **100 ýaşlılaryň sang artýar.** Häzirki waga çenli 3,4 million iłaty bolan Mongoliýada ýasy 100-den geçen 131 adam bar. Bu barada ýurduň Mili statistika komiteti mälim etdi. Olaryň 114-si zenan. Hasabda ýusa 100-den geçenleriň sanayň geçeen ýülyň degişli döwri bilen deňesdirilende 9 adam azalandygы bellenilýär.

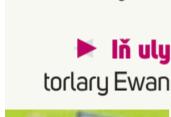
► **Gymmat bahalanjanan kitap.** Yaşı müň úydan gowrak bolan Injil iň gymmat taryhy resminama bolup biler. Müň aýýnda «Sotheby's» auksiýonida geçirilgen söwdəda onuň bahasy 50 million dollara golaǵlap biler. Bu gadymy golýazma IX asyrý ahýryndan X asyrýň başlarynda taýúarlanydyr.

► **Altı kilogramlyk günebakar.** Beýik Britaniýaly daýhan Kevin Forti öz maşgalasy bilen sanayň agramy 6,44 kilograma deňan bolun günebakar ösdürüp yetişti. «Aýratyn agaramy bilen tapawutlanjan bu günebakar başsyny ýeri pocta edarasynyň tezisinde cekmelib boldy» dijip, Ginnesiň rekordlar kitabyňy wekkillerini habar berdi.

► **Mask ýene-de öñe saýlandy.** Amerikan işewüri Ilon Mask dünjanın iň baý adamlarynyň sanawyndaky ilkinji ornuna gaýdyp geldi. Maskyň emlägi gi häzir 187 milliard dollarla deň. Sanawda LVMH kompaniyasyň eüsesi Bernar Arno 185 milliard dollar baýlygy bilen ikinji orny, «Amazon»-yň esaslandyrıjyis Jeff Bezos 117 milliard dollar emlägi ücünçü orny ejeledi.

► **Iň uly noutbuk.** «YouTube» kanalynyň awtorlary Ewan we Katin 32 dýjum ekrany dünjanın iň uly noutbugyny hödürler. Noutbugyn ekranı hökmünde «Samsung» (M70B modeli) telewizory hyzmat etdi. Yókaryk panel aqadgan ýasaldy. Yýgnalyp ýasalan noutbuk 2 müssädä bolup, ýasaldy.

► **Kosmos gämişi üstünlükli sepleşdi.** «Soýuz MS-23» kosmos gämişi 26-nji fewralda Halkara kosmos stansiyasyň «Poisk» moduly bilen Üstünlükli sepleşdi. Ekipaşyzgämide diňe ýarım tonna ýük we enjam bardy. Sepleşiş işteri awtomatik usulda boldy. Gämimin sentýaborda üç kosmonawt bilen ýere gaýdyp gelmegine garaşylýar.

► **Aýa ilkinji ucuşyny meýilleşdirjär.** «Roskosmos» döwlet korporasiýasy şu ýülyn iň 13-ine «Luna-25» awtomatik stansiyasyň Aýa uçurmagy meýilleşdirjär. Bu barada «Roskosmos»-yň metbugat gullugy habar berdi. Geçen ýul «Roskosmosuň» baş direktori Yuryi Borisow ucuşyň 2023-nji ýula súşşürilendigini habar beripdi.

TARYHDA ŞU GÜN

■ 1920-nji ýylyň 3-nji martynda Moskwa Nikitskiý bulvarında metbugat öyi açylýar. Ol knýaz Gagarinlerin köşk mülkünde ýerlesýär. Birnäçe gezek dûrký täzelesen bu bina häzirki wagta žurnalıstırıň merkezi öyi hökmünde giňden tanalýar.

Söwda we energiya hyzmatdaşlygyny giňeltmekçi

26-nji fewralda Hindistanyň Premýer-minstri Narendra Modi we Germaniýanyň Kansleri Olaf Şols innowasiya we tehnologiya, arassa wodorod we energiya tehnologiyalary ugurlarynda hyzmatdaşlyk barada iki sanya hökümetara şertnama gol çekdiler. Bu yalaşylklara Olaf Şolsuň Hindistana iki günlük sapry wagtynda gol çekildi. Bu Olaf Şolsuň Germaniýanyň Kansleri hökmünde Hindistana ilkinji sapardy.

Taraplar şeýle hem «Skill Council for Green Jobs» bilen «Bundesverband Solarwirtschaft» birlisikleriniň arasında işewür hyzmatdaşlyk barada özara düşünişmek hakyndy memoranduma gol çekdiler. Bu mynasybetli indiki ýul Hindistanda Aziýa-Ýuwaş ummann maslahatyňnyň guralşyldy habar berildi.

Hindistana bilen Germaniýa ikitaraplaýyn söwda gatnaşylaryny hem giňeltmekçi.

- Germaniýanyň Kansleri Olaf Şols bilen netijeli gepleşikler geçirildi. Gepleşikler hinderman hizmatdaşlygyny ösdürmeňiň ugurlaryna, söwda gatnaşylaryny giňeltäge gönüldirildi.

Biz şeýle hem gaýtadan dikeldilýän enerjiya, «ýaşyl» wodorod we bioýanyň pudagydaky gatnaşylary çuňlaşdyrmak

barada yalaşdyk. Howpsuzlyk babatdaky hyzmatdaşlykleri hem ara alyp maslahatlaşdyk - dijip, Narendra Modi belledi.

Premýer-ministr iki ýurduň birnäçe kompaniyasyň ýolbaşçylary bilen duşandıgyny we olar bilen ýıldysady gatnaşylary pugtalandyrmagy ýollaryny ara alyp maslahatlaşdygyny aýtdy.

- Duşuşylda sanly ozgertmeler, finteh, IT we telekomunikasiya ýaly pudaklara aýratyn üns jemledi - dijip, Modi belledi.

Aziýa bazary ösüş ýolunda

► «Aziýa bazary häzirki wagtda dünjanın iň öndeberjy bazarynyň biridi. Bar şap edipgeniň mukdary gün-günden artýan bu bazarda rus gazynyň geljegini «görýäris» dijip, «Gazprom» aýylı gönümlü paydarlar jemgyciňiň müdüriyetiniň başygly Aleksey Miller «Russiya-1» teleyáýlymda eden cykyşynda belledi. Onuň sözlerine gör, «Gazprom» ýakyn 20 ýilda global gaz şap edilişi ösmegini dowam etdier

we 2040-nji ýyla çenli 2022-nji ýıldakidan 20% töwregi ýokary bolup biler. Ösüşiň ýarysyndan gowragyny Aziýa-Ýuwaş umman ýurtlary üpjün edip, onuň başyny Hytaý çeker.

«Gazprom» 2019-nji ýıldan bari Hytaýň sarf edijilerine «Sibir» güýjyň gaz geçirjisi arkaýy berýär. «Sibir» güýjy» doly kuwwatyna ýetenden soň eksportuň mukdary uzak möhleti şername boyunça ýýlda 38 billion kubmetre deňar.

Yeri gelende belläp geçsek, su ýulyň başynda Russiya Federasyonyň hökümeti Russiyada Hytaý gaz ibermek mukdası bilen Uzak Gündogar ugry taslamasyny tassyklady. Russiya bilen Hytaý fewral aýynda bu taslamany durmuşa geçirmeke barada hökümetara şername boyunça deňar.

Sofra Blinken ABŞ-nyň we Merkezi Aziýa ýurtlarynyň daşary şýasyadı edaralarynyň ýolbaşçylary bilen C5+1 görnüşünde (Gazagystan, Gyrgyzstan, Täjikistan, Türkmenistan, Özbekistan + ABŞ)

Erkin söwda boýunça yalaşyk gazanyldy

Yewropa Bilelesi bilen Beýik Britaniýanyň arasynda eneme alyap dowam edip gelyän gepleşiklerden soň, «Demirgazyk İrlandiya teswirnamasy» atly yalaşyk gazanyldy. Bu resminama harytlaryň Demirgazyk İrlandiya bilen İrlandiya Respublikasynyň arasynda harytlaryň hereketini düzgünlendirir. Adanyň bir bölegi Beýik Britaniýanyň düzümünde, beylekisi bolsa, Yewropa Bilelesiňiň ýeké-ták bazarynyň düzümünde galyp, olaryň arasynda henizem çak kesgitlenilmedi.

Söwda meselelerini çözümgäe görnüktilen yalaşyk barada 27-nji fewralda Beýik Britaniýanyň Premýer-minstri Riši Sunak we Yewropa Komissiyasyňň başlygy Ursula fon der Lyaýen bilelikde geçirilen metbugat ýýngnynda habar berildi. Beýik Britaniýanyň hökümet Başlygyňň belsise ýaly, gürmürek we serhet meseleleri boyunça britan sebiti bilen gatnaşylary kadaşlaşdırýan Demirgazyk İrlandiya boyunça ozalky teswirnamada üýtgediler.

■ Bu yalaşyk, İrland deňzinde pássegelçiliksiz, erkin söwdany ýola goýmaga mümkinçilik haslaşyldy. Bu hakyktada 2020-nji ýıldakty «Brexit» şertnamasyna goşmaçadyr. Teswirnamada britan sebiti Demirgazyk İrlandiya bilen Yewropa Bilelesiňiň aýgazı bolan İrlandiya Respublikasynyň arasynda harytlaryň hereketini düzgünlendirir.

Yeri gelende bellesek, sala salşykdan soň, Beýik Britaniýa eýýam üç ýyl töwregi wagt bari Yewropa Bilelesiňiň aýgazı däl. Bu mesele London bilen Brüsseliň arasyndaky gatnaşylaryň ep-esli özgermegine sebäp boldy.

Blinkeniň Merkezi Aziýa sapary

ABŞ-nyň döwlet sekretary Entoni Blinken 28-nji fewral 3-nji mart aralygynda Gazagystana, Özbekistan we Hindistana şapardı. ABŞ-nyň Döwlet departamentiniň habar bermegine gör, Blinken 28-nji fewralda Astanada bolup, Gazagystanyň ýokary derejeli resmi wekkilleri bilen ikitaraplaýyn hyzmatdaşlygyny meselelerini ara alyp maslahatlaşdy.

Sofra Blinken ABŞ-nyň we Merkezi Aziýa ýurtlarynyň daşary şýasyadı edaralarynyň ýolbaşçylary bilen C5+1 görnüşünde (Gazagystan, Gyrgyzstan, Täjikistan, Türkmenistan, Özbekistan + ABŞ)

daşary işer ministrları bilen duşaklary guralyp, onuň dowamında ikitaraplaýyn we sebit hyzmatdaşlygynyň möhüm meseleleri aralınp maslahatlaşdy. ABŞ-nyň döwlet sekretary As-

tanadan soň Özbekistaný paýtagty Daşkende şapardı.

Şeýle-de Entoni Blinken 1-nji martda «Uly ýigirmiliq» daşary işer ministrlarıň maslahatyna gatnaşyldy. CS+1 maslahatynyň çäklerinde Entoni Blinkenň bu ýurtlary

Daşky gurşawa ýardam berer

Rimde geçirilen daşky gurşawy goramak we suw gurlyarı boyunça ýokary derejeli ýediniň «Yewropa Bilelesi - Merkezi Aziýa» maslahatynyň çäklerinde Yewropa Bilelesiňiň hem-de Merkezi Aziýa sebitiniň arasynda suw enerjiga hyzmatdaşlygyny berkitmek babaýy yalaşyk gazanyldy. Daşky gurşaw ministrikleriniň ýolbaşçylary we ekologalar, şeýle hem sebit ýurtlaryndan ýim we ömürçilik birleşikleri BMG-niň durnukly osaksız makatlaryna we Pariž howa şernameşyna ygralýdyklaryny mälim etdiler.

Yakyn ýyllarda Yewropa Bilelesiňe agza ýurtlaryndan ýim we ömürçilik birleşikleri BMG-niň durnukly osaksız makatlaryna we Pariž howa şernameşyna ygralýdyklaryny mälim etdiler.

Umumy meseleleri çözmeke üçin diňe hyzmatdaşlyk etmek, toplanan tejibeleri alşyak gerek dijip, maslahatdaşlaşdırýan.

Olaryň hatarynda taze tolaýlary doretemek, ýitip ýok bolup barýan gönüleriň baş sanyny dikelmek ýaly meseleler hem bar.

► Rimde geçirilen daşky gurşawy goramak we suw gurlyarı boyunça ýokary derejeli ýediniň «Yewropa Bilelesi - Merkezi Aziýa» maslahatynyň çäklerinde Yewropa Bilelesiňiň hem-de Merkezi Aziýa sebitiniň arasynda suw enerjiga hyzmatdaşlygyny berkitmek babaýy yalaşyk gazanyldy. Daşky gurşaw ministrikleriniň ýolbaşçylary we ekologalar, şeýle hem sebit ýurtlaryndan ýim we ömürçilik birleşikleri BMG-niň durnukly osaksız makatlaryna we Pariž howa şernameşyna ygralýdyklaryny mälim etdiler.

Yakyn ýyllarda Yewropa Bilelesiňe agza ýurtlaryndan ýim we ömürçilik birleşikleri BMG-niň durnukly osaksız makatlaryna we Pariž howa şernameşyna ygralýdyklaryny mälim etdiler.

Yakyn ýyllarda Yewropa Bilelesiňe agza ýurtlaryndan ýim we ömürçilik birleşikleri BMG-niň durnukly osaksız makatlaryna we Pariž howa şernameşyna ygralýdyklaryny mälim etdiler.

Yakyn ýyllarda Yewropa Bilelesiňe agza ýurtlaryndan ýim we ömürçilik birleşikleri BMG-niň durnukly osaksız makatlaryna we Pariž howa şernameşyna ygralýdyklaryny mälim etdiler.

Yakyn ýyllarda Yewropa Bilelesiňe agza ýurtlaryndan ýim we ömürçilik birleşikleri BMG-niň durnukly osaksız makatlaryna we Pariž howa şernameşyna ygralýdyklaryny mälim etdiler.

Yakyn ýyllarda Yewropa Bilelesiňe agza ýurtlaryndan ýim we ömürçilik birleşikleri BMG-niň durnukly osaksız makatlaryna we Pariž howa şernameşyna ygralýdyklaryny mälim etdiler.

Yakyn ýyllarda Yewropa Bilelesiňe agza ýurtlaryndan ýim we ömürçilik birleşikleri BMG-niň durnukly osaksız makatlaryna we Pariž howa şernameşyna ygralýdyklaryny mälim etdiler.

Yakyn ýyllarda Yewropa Bilelesiňe agza ýurtlaryndan ýim we ömürçilik birleşikleri BMG-niň durnukly osaksız makatlaryna we Pariž howa şernameşyna ygralýdyklaryny mälim etdiler.

Yakyn ýyllarda Yewropa Bilelesiňe agza ýurtlaryndan ýim we ömürçilik birleşikleri BMG-niň durnukly osaksız makatlaryna we Pariž howa şernameşyna ygralýdyklaryny mälim etdiler.

Yakyn ýyllarda Yewropa Bilelesiňe agza ýurtlaryndan ýim we ömürçilik birleşikleri BMG-niň durnukly osaksız makatlaryna we Pariž howa şernameşyna ygralýdyklaryny mälim etdiler.

Yakyn ýyllarda Yewropa Bilelesiňe agza ýurtlaryndan ýim we ömürçilik birleşikleri BMG-niň durnukly osaksız makatlaryna we Pariž howa şernameşyna ygralýdyklaryny mälim etdiler.

Yakyn ýyllarda Yewropa Bilelesiňe agza ýurtlaryndan ýim we ömürçilik birleşikleri BMG-niň durnukly osaksız makatlaryna we Pariž howa şernameşyna ygralýdyklaryny mälim etdiler.

Yakyn ýyllarda Yewropa Bilelesiňe agza ýurtlaryndan ýim we ömürçilik birleşikleri BMG-niň durnukly osaksız makatlaryna we Pariž howa şernameşyna ygralýdyklaryny mälim etdiler.

Yakyn ýyllarda Yewropa Bilelesiňe agza ýurtlaryndan ýim we ömürçilik birleşikleri BMG-niň durnukly osaksız makatlaryna we Pariž howa şernameşyna ygralýdyklaryny mälim etdiler.

Yakyn ýyllarda Yewropa Bilelesiňe agza ýurtlaryndan ýim we ö

Meşhur binalaryň zenan binagärleri

Irki döwürlerden bari hünärleriň köpüsünde erkek adamlar agdyklık edýär. Okuyuň hemmeler üçin elüterler bolmagy sowatly adamlaryň sanyny artdyr, täze hünärleriň ýuze çukmagyna, şol sanda zenanlarň hem erkek adama mahsus hasaplanan hünärleriň ejesi bolmagyna sebäp boldy.

Binagärlük we gurluşyk işleri fiziki güjji talap edýär. Şol sebäpli bu ugurda, esasan, erkek adamlar zähmet çekýärler. Şeýle-de bolsa, meşhur binalarň köpüsini zenan binagärler gurupdyr. Ine, zenan binagärleriň taşlamasy esasynda gurtan meşhur desgalarň kabiri:

Anglıjaly Elizabeth Wilbrahamy ilkinji zenan binagärleriň arasında aqzamak bolar. 1632-1705-nji ýúllar aralygunda úşap geçen Wilbraham Yewropa úrttlarynyň köpüsünde bolup, meşhur binagärlər bilen tanşyypdyr.

ŞENONSO GALASY. Bu täsirin ymarat Fransiyanyň adybir kommunasynyň adybir obada Şer derýasynyň üstünde gurlupdyr. Bina dünjäniň iň köp surata düşürlüjan we internet arkaly

paýlaşylýan úrerleriniň biri hasaplanýar. Bäs asyrylyk taryhy bolan binany Ketrin Brisonne gurdurypdyr. 1513-nji ýúlda onuň adamı Tomas Bohyer köne mülki we onuň çağındağı degirmeni saty alypdyr. Brisonne ýoldaşyňan alan mülkünde kiçirik gara gurupdyr. Ol mülkünde işleğän adamlara námäni nähiil gurjakdyklaryny düşündürip, esasy zalyň we goşmaça binalarň nähiil bolmalydygyň düşündüripdir. Bi binanyň esasy aýratylygy bolsa, ilkinji gezek dogru basqançyň ulanlymagydyr. Ondan öñ ýokarky gattala çukmak üçin peýdalanylýan basqançaklar aýlawly bolupdyr. Brisonne galanyň howlusyný gapşysyne Şeýle ýazgyny goýdurypdyr: «S'il vient à point, me souviendra». Bu söz «Bu bina gurlup gutarlandy, hemmenler men jatalar» diýumeğ aňladıjär.

WILLA BENEDETTI. Házırkı waglda İtaliýanyň paýtaglyndaky bu binanyň diñe diwarlary galupdyr. Desgany 1663-nji ýúlda Plautilla Bricii atly zenan gurdurğar. Aslynda, Bricii suratkeş bolupdyr. Ol italiýan taryhyň ilkinji zenan binagäri bolupdyr. Şeýle hem Bricii dünjäde ilkinji professional binagäri hasaplanýar. Bricii kakasynyň ussahanasynda surat çekýän eken. Soňra bolsa, diwaryna öz çekén suratralyny úrleşdişmektin binalar gurmaga girişipdir. Barokko áheneñinde gurlan Willa Benedetti binası aýlawly diwarlary, gipsden edilen nagylary bilen tapawutlanýar. Binanyň içki

diwarlarynyň kabirini Bricii reňklapdir. Üç gatlý bina 1677-nji ýúlda gurlup gatarğalandı binağar hökmünde Bricçiniiň erkek doganyryň ady tutulupdyr. Sebäbi şol döwürler zenan binagäriň jemgyjetde kabul edilmegi aňsat däl eken.

LAFAÝETTE MYHMANHANSY. ABŞ-nyň Nýu-York şäherindäki bu döwrebap bina geçen asyryň 80-nji ýúllarynda gurlana meňzejär. Şeýle-de bolsa bu binanyň taryhy has gadymydr. Beşlik binalaryň ilkinji gurlup başlanan şäherleriniň biri bolan ABŞ-nyň Nýu-York şäherindäki bu myhmanhana geçen asyryň başlangynda gurulur. Ony ABS-nyň ilkinji zenan binagäri Luiza Blançar Betjün gurjarı 1891-nji ýúlda Büttindünjä Kolumb sergisiň gurluşyk bölmeli binalarň taşlamasyň taýýärlamak üçin zenan binagäri gözleştiginiň mälini edýär. Emma bu gerde göze dörtlüp duran täsiliň bolup, ol döwürler erkek binagärlere 10 mün dollar baýrak berilýen bolsa, zenan binagärlar üçin bu baýragyň bary-ýogyu 1 mün dollarдыgы bellenilýär. Blançar bu teklibi ret edýär.

Şeýle-de bolsa Blançaryň guran binalarynyň arasında iň meşhury Buffalo etrabynnday Lafajette myhmanhanasydyr. 1902-nji ýúlda gurlusyyna başlanan 225 otalgy bina fransuz renesansy áheneñinde gurlupdyr. Gyzyl kerpiçden gurlan binanyň esasy aýratylygy her otagda telefonyň, úýly we sówuk suwly hammamnyň bolmagydyr. Yurduň milli taryhy úrerler sanawyna gizilgen Lafajette myhmanhanasy häzırkı waglda hem işlejär.

HERST GALASY. ABŞ-nyň Kaliforniya ştatında, Yúwas umanynyň kenaryndaky bu binanyň taşlamasyň Juliya Morgan ýerine tjeripdir. Taryhy desgada ispan kolonial, gotik, neoklasik we Ortaýer deňziniň binagärlük áhenerlerini görmek bolýar.

Juliya Morgan binagärlük hünärini ilki ABŞ-da, soňra Parízde dowam etdirjär. Ol 1898-nji ýúlda adaçta, 4-5 ýul dowam edýän iše sunçalar akademiyasyň (École des Beaux-Arts) 3 ýúlda tamamlap, ABŞ-nyň ilkinji ýugyýarnamaly zenan binagäri hökmünde 1904-nji ýúlda öz kompaniýasyny döredjär. 1919-nji ýúlda bir neşise egeçlik edýän William Rendol Herst Morgan Herts galasyny we onuň ýanaşyuk úrerlerindäki goşmaça binalary taşlamagy üçin işe alýar.

Morgan galanyň gurlusyyny 28 ýúlda tamamlaúar. Onuň áheli ýerini jikme jik ýagdaşa ózi taşlaúar. Morgan galanyň sunçat kolleksiyasyny döretmek üçin island suwotusunuň, sunugy we gadymy ispan eserlerini ýüngäjär. Onuň çägide aýy, zebra, geçigaplaň we döge ýaly şol şerde bar bolan we uzak ülkeleren

getirilen jandalar haýwanat bagyny hem döredjär. Házırkı waglda bu ierlerin myhmanlary onuň howlusunda zebralary görüp bilyärler. Gala onlaysa usulda gaýyaba-na gezeleneç edip bolýar.

ROYAL SEKPİR TEATRY. 1926-nji ýúlda beli iňlis dramaturgy Şekspirin adyına dünjä inen Şerif Stratford-apon-Eywón şäherinde teatr gurmak üçin bäsleslik yylan ediljär. Bäsleslige 70-den gowrak binagäri öz teklibini hödürläp, ola-ryň arasynda diňe bir zenan bar eken. 1928-nji ýúlda bäsleslige ýenisi hökmünde Elizabeth Skottyniň ady mälim ediljär. Hemmeler bu ýagdaşa haýran galýarlar. Şol wagt zanalarň binagärlük bilimini almagyna rıgsat berlenine entek barý-ýogyu 9 ýul bolan eken. Şeýleklikde, Skott halkara bäsleslikde ýenisi bolan ilkinji zenan hökmünde adyň taryhy ýazdırjär. Şol döwürün iňlis neşileri «zenan binagärlar erkekleri ýenidü» diýen sözşäbi bilen, bu habary biriniň sahypsada ýelesgirýärler.

Skottyniň taslamasy örän ýonekeý bolup, «Art Deco» naqşylary skandinav áheneñinde göz öndünde tutulupdyr. Şeýle hem teatr binasında onuň gapdalyn- dan akyp geçirjän Awon derýasynyň tolunkary hem şöhletendirilipdir. Şol döwür onuň taşlamasyny konserwator pikirli adamlar úzgarasa-da binagärlar desganyň maksada laýyk ulanlymagyň hem göz öndünde tutulmadugynda ünsi çekipdir.

Bina 1932-nji ýúlda hyzmata hödürlenende, onuň aqylusyyna müñirlerce adam gatnaşyur. Binanyň resmi web sahypsında gaýybana gezeleneç edip bolýar.

YUNESKO BINASY. Paríz şäherindäki bu binanyň binagäri Çikagoda dünjä inen garaýagyz zenan Bewerli Loreyin Grin. 1915-nji ýúlda dünjä inen Grin ABŞ-nyň ilkinji garaýagyz zenan binagäri hökmünde 1942-nji ýúlda ugłyarnama alýar. Ol ilki Çikagonyň ýaşaýus jaý edarasynda işe başlaúar. Soňra Nýu-Yorka gögçýär. 1945-nji ýúlda Stuywesant etrabynnday jaqlaryň gurulmagyna gaňşyjar. Onuň ýerine ýetirjän işeri şol döwürü bellili binagäri Marsel Breýeriň ünsüni çekjär. Netijede, Breýer Grin bilen biletlikde Parizdäki «x» sekili – YUNESKO-nyň Parizdäki edara binasynyň taşlamasyny taýýarlaúar. «Üç burçly úylodý» aty bu bina 1958-nji ýúlda açylýar. Bina tutuşlygyna 72 sany beton gazygyň üstünde úrteleşdiňlipdir.

Teatr sunçatynyň saglyga täsiri

Teatr gadymy sunçatlaryň biri bolup, 2500 ýıldan gowrak wagt bari adamlara gülki-satlyk paýlap gelýär. Saha oýunlaryna tomaşa etmek durmuşy baylaşdyryan we maşgalat gaňşyklaryny jeblisledirýän iň aýajý usullaryny biridir. Spektakla tomaşa etmek diňe bir lezzetiň dýnc alyş we gyzkyň başdangängecime bolman, eýsem, sagdyn durmuş ýörelgesi üçin hem peýdaladyr.

Sussupesligi ayýryar. Bilermenler gulkiniň in oňat dermandygyny belleýärler. Şol sebäpli medeni çarelerle gatnaşyňan adamlarda sussupeslik we gönüñçökgünlük ýaly ýagdaýalar az gabat gelýär.

Beynini işleňsediýär. Saha oýunlaryna tomaşa edýän adamlaryny beýinişi has işjeň ýagdaýda bolýar. Sebäbi sahna keþi janlandyrýan artistleriň aýdýan sözleri we hereketleri baradaky pikirler, ýagny wakalar beýnidieni yzygiderler gecip durýär. Şol sebäpli çağalary teatra äkitmek maslahat ferzidir. Şeýle ýagdaýda çağalaryň göryetimi giňüp, hyýaly oýlanmalyr gyzylener hem-de sunçat bilen içgin gyzylklanyp başlamagyna mümkinçilik dörä.

Dügulary ösdürýär. Teatrdı kinodan tapawutlykda, artistleriň ýerine ýetirjän keşbine we sahnadaky wakalarla janly ýagdaýda tomaşa edýän. Saha oýunlary hyýallaryň ösmegine mümkinçilik berýär. Gahrymanlar bilen tanyşyňa, olar bilen sôhbetedş bolyáň. Bu bolsa adamny duýgularyny ösmegine getirýär.

Ünsi güýçlendirýär. Teatrdı pikir tutuş sahna gönüñdirilýär. Sahnadaky hereketler göz bilen yzaranýar hem-de beýni bilen seljeriliýär. Bu ünsüni güýçleneme gine yârdam edýär. Ünsüni jemlât bilmeýän adamlara sahna oýunlaryna tomaşa etmek maslahat berilýär.

Jemjyétilik gaňşyklaryny berkideýär. Teatra dûrlı ýasdaky, dûrlı kârdäki adamlar ýýgnanýar we biletlikde sahna oýunlaryna tomaşa edilýär. Bu ýagdaydý jemjyétilik gaňşyklarynyň has-da berke-megine getirýär.

CAGALAR

✓ Tut agajy aňsat kesellemeýän we gurçuklamaýan iň sagdyn agaçlaryň biri bolup, ortaca 100 ýyla čenli ýasaýar.

Cagalar beýleki pasylara görä, megerem, ýaz paslynyň gelerine has-da sabrysyzlyk bilen garşanın bolsar gerek. Türkmen tebigatyň ýene-de ýaz pasly gurşap aldy. Bu pasly gelmegi bilen owlak-guzularý sesi, gül-güläkeли ýasyl ýaǵılärlar, aǵaçlı we otly meýdanlar tebigata täzece öwüşgen çagyğar. Körpejeler bu pasyla tebigatyň goýnunda dörlü oýunlary oýnap, gezelençer edi, wagtyng şadyjan geçirgelyk bilen bar tarda, milwider gör önmüneriň bişerine-de sabrysyzlyk bilen garşarlar. Türkmen topragynda ilkinji ýetişgän miwe tudana hasaplanýar.

Oglan howlugar, tudana wagtynda bişer

Irki döwürlerden bari ösdürilip ýetişdirilýän bi agajyň peýdaly. Tuđuň ata Watany Günorta Aziýa hasaplanýar. Adatça, 4-5 metreden 18 metre genli aralýkda ösýän bi agajyň, esasan, ak (*Morus alba*), gara (*Morus nigra*) we gyzyl (*Morus rubra*) reňklilikte berýän ýorñusıň haspı ýagýrändür. Bezeq agajy hökmünde tuđuň miwe bermejän ulu ýapräklyk hem eklékjär. Tuđuň ýaprägypile gurçugyny idetmekde, agajy Türkmen milli szaz gurallaryny hem-de aşhana enjamalaryny ýasamakda peýdalanylýar. Alymlaryň belleme-gine görä, tut agajy aňsat kesellemeýän we gurçuklamaýan iň sagdyn agaçlaryň biri bolup, ortaca 100 ýyla čenli ýasaýar. Inirler maşgalasynda degişli bolan tut diňe bir Aziýada ýaǵraman, eýsem, dünýäniň beýleki sebitlerinde hem ösdürilip ýetişdirilýär. Şeýle hem gabyygы sültübi bu agajy peýdaly.

Tuduň miwesine tudana dýjılıýär. Adam saglygypen için örän peýdaly bolan bi miwâniň düzümde şeker, uglewod, ýag, protein, A, B, C, E, K witamintleri, demir, magneziya, fosfor, kalsiyum, natriy, simap ýaly mineraldyr maddalar saklanýar. Tuđuň 3-5 santimeterrülykda maýdaýk dâneli miwesineň süjü tagamy we özüne mahsus hostap ysy bolýar. Tudana, esasan, terligeze iňjilýär. Kâte bi miwâ kabir tagamdyr süjüllükler tagýarlanýlanda hem goşulýar. Şeýle hem ondan toşap gaýnadxylar. Uzak wagtlap saklamak üçin bolsa guradylan görnüşde ýügnalyp gojulýar. Guradylan tudana içegäni arassalaýar we ganazlyga garşy peýdalay serişde bolup hizmat edýär. Halk lukmançyligynyň kabir keseliň öñünü almakda we bejermekde tuduň ýaprägypinden we miwesinden peýdalanylýar. Házırkı wagtlap derman senagatında tuduň ýaprägyp, miwesi, gabaggý we koki dermandy derinli idediji serişdelei tagýarlamakda ulanylýar. Tut agajy çepe bolan üçin öñümçilkide onuň çibyklaryndan çeleklelerde sebetler, sowatlyk öñümler hem ýasalýar.

GAÝYBANA SYÝAHAT

Bu hakykatmy úda-düüß! Bu sözler Çanzsýaýaze milli seýlgahini ilkinji gezek synlaúan her bir syýahatçynyň geş soňragydyr. Hakykatdan hem dag erislerinden ýasalan sunçata meňzejän. Hytaýjyn bu seýlgahıň önden tanşy bolmadık adamy haýrana goýjar. Çanzsýaýaze Hytaýjyň günorta-günbatarynda, Hunan we laýatlynyň Ulinjuan goraghanaşyynyň çägide ýerleşgän milli seýlgah bolup, Ulinjan daglyk ulgamynda degisidir. 48,15 mette meýdana barabar bolan Çanzsýaýaze 1982-nji ýúlda milli seýlgah hökmünde ykrar ediljär. 1992-nji ýúlda YUNESKO-nyň Büttindünjäň miwasyňan sanawanya girenilen seýlgahıň peýzažynyň uzak ýulalaryň dowamyna ýagşyň köp ýagmagy, howyaný we çyglylygyň üýtgemegi bilen emele gelendigi çaktanlylgär.

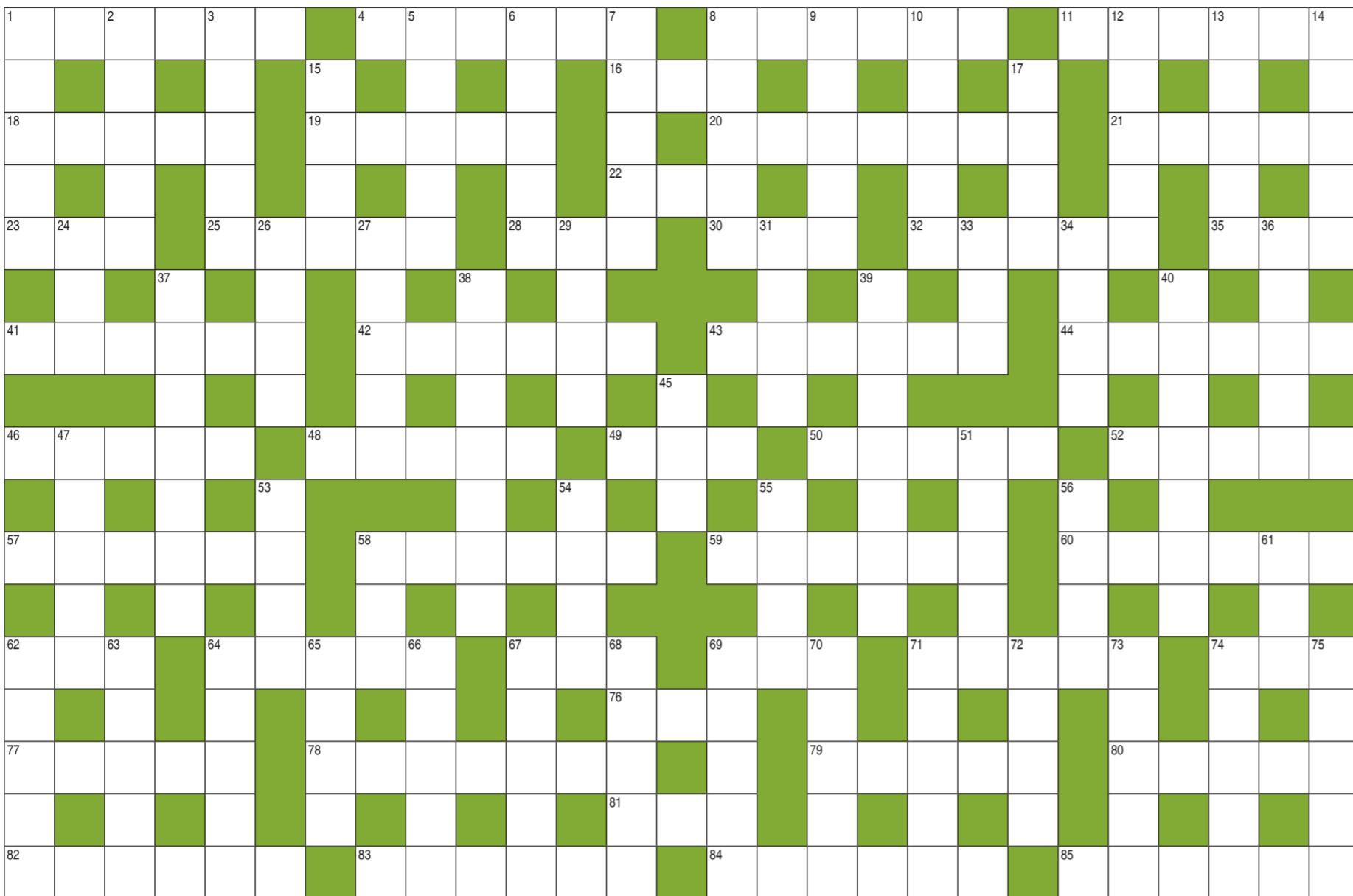
Täsirli başdangecirmeler
Beýlik, dök gajalar (sültün) kwaşdan we daşlardan emele gelip, in önden tanşy bolan ýerde 1080 metre barabar. Hytaýylar bu gaýyana «Avatar-Hallelujah dagy» diýip atlantyryán hem bolsa, syýahatçalar ona «Avatar dagy» diýýärler. Seýlgahde 3 münden gowrak gaýa bolup, olaryň üçden biri 200 metreden beýikdir. Seýlgahıň

in beýik notakdy 1890 metre barabar bolan Doupeng dagy hasaplanýar. 2011-nji ýúlda Týanmen dagynda batyr syýahatçular üçin gaýyana daşyndan aýlanyp geçirjän, uzynlygy 100 metr, in 1,5 metr bolan täsirli pyjada ýodasy gurulýar. Aýna bilen örtülen 1400 metr belentlikdeki bu ýol dünjädeki iň ünsi çekjiji ýerlerini biridir. Seýlgahıň iň önden ýerleriniň biri hökmünde asman köprini (Zhangjiae Grand Canyon) görkezmek bolar. 2016-nji ýúlda açylan bu köprü dünjädeki iň úzun ýolda aýna köprüda aýna köprü hasaplanýar. Yerden 357 metr belentlikdeki «1-nji tebigy köprü» hem diňüp atlantyryán «Grand Canyon»-yň in 4 metr, uzynlygy 50 metr bolup, iki gaýyanyň depesini birleşdirjär. Gaýyanyň depesine çalt barmak üçin gurlan «100 aždarha lifi» (Baolong Lift) hem gorenleri hajrann edjär. Syýahatçular aýna kapsulaly aşyk lift bilen 330 metr belentlikdeki dik gaýa galyp, seýlgahıň täsirli gurlyşunu we özbölşüly tebigatygyna syntamaga mümkinçilik alýarlar. Syýahatçular ýatdan çykmaňak duýgular döredjän «100 aždarha lifi» dünjädeki daglyk ulganda gurlan iň beýik aýçap lif hasaplanýar. Bularдан başga-da, seýlgahde birnâre gowak, emeli Baofeng köli bar.

Hytaýjyň Çanzsýaýaze milli seýlgahı

in beýik notakdy 1890 metre barabar bolan Doupeng dagy hasaplanýar. 2011-nji ýúlda Týanmen dagynda batyr syýahatçular üçin gaýyana daşyndan aýlanyp geçirjän, uzynlygy 100 metr, in 1,5 metr bolan täsirli pyjada ýodasy gurulýar. Aýna bilen örtülen 1400 metr belentlikdeki bu ýol dünjädeki iň ünsi çekjiji ýerlerini biridir. Seýlgahıň iň önden ýerleriniň biri hökmünde asman köprini (Zhangjiae Grand Canyon) görkezmek bolar. 2016-nji ýúlda açylan bu köprü dünjädeki iň úzun ýolda aýna köprüda aýna köprü hasaplanýar. Yerden 357 metr belentlikdeki «1-nji tebigy köprü» hem diňüp atlantyryán «Grand Canyon»-yň in 4 metr, uzyn

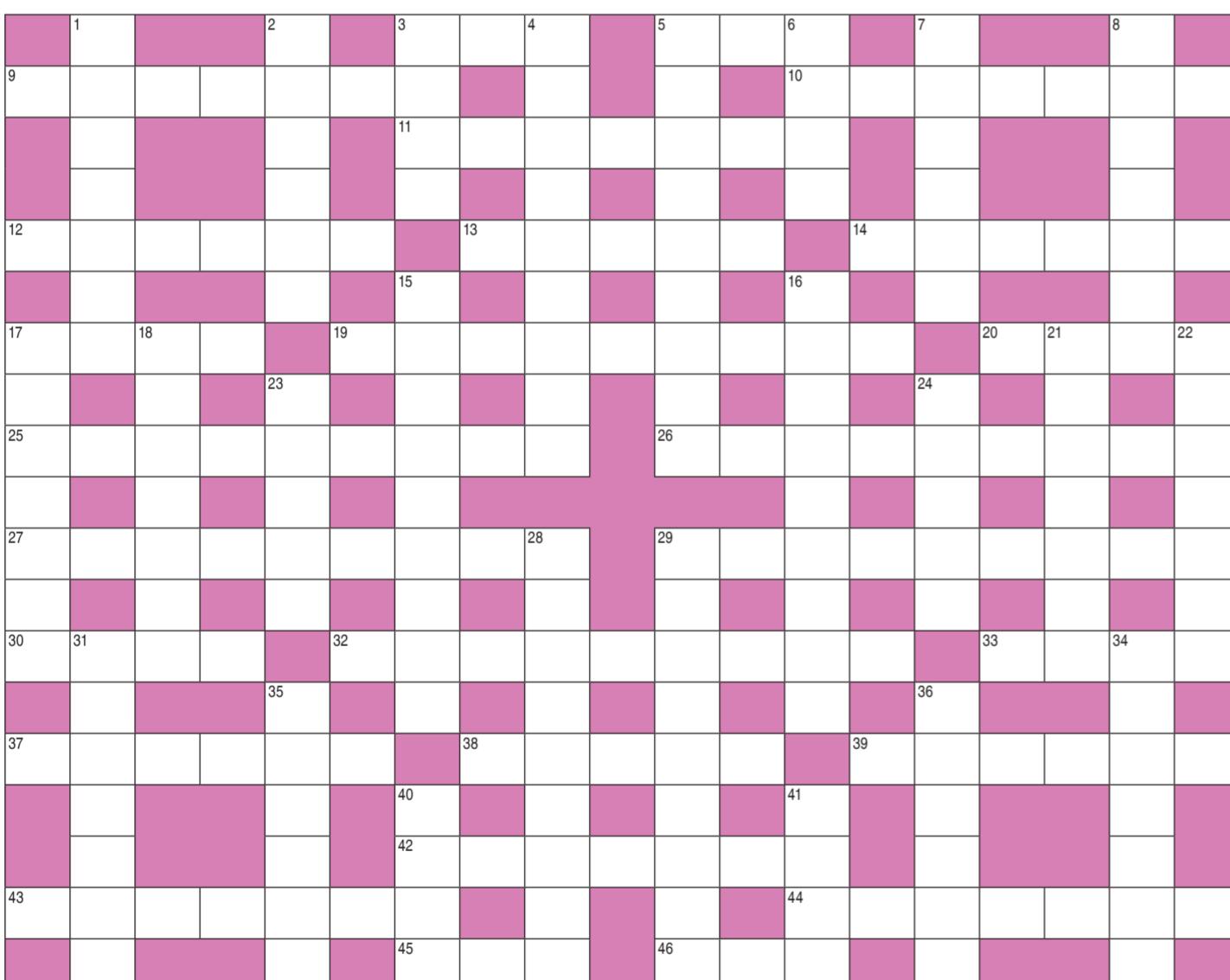

11-nji KROSSWORD

Maşa AŞYROWA, Daşoguz welaýatynyň Akdepe etrabyndaky 3-nji orta mekdebiň müdiri.

● DIKLIGINE: 1. Hiç zadyň alnynda däl, bihepbe (köne söz). 2. Süýr öntümi. 3. Bäsdeş, duşman. 5. Yerňiň üstki şekiliniň çyzgysy. 6. Biriniň eýeciligindäki zat, mal. 7. ... göz bilen gaşyň arasynda» (nakyl). 8. At cäpşigyi geçirilýän ýörte ýer, meýdan. 9. Uly gözli ýogyn iňne. 10. ...çörekli. 12. Yedidit, toplumçaar oýunlarynda top urlup oýnalýan ýasaya tagtajyk. 13. Beden agzası. 14. Hilegär, sapalakçı. 15. Önümçilikde, ylymda bir zady ýerine ýetirmek üçin edilýän hereket, iş. 17. Geňeş, maslahat. 24. Haybat. 26. ...bolmak aňsat, adam bolmak kyn» (atalar sözü). 27. Yókary we ýörte orta bilmiberyän dünyewi okuw mekdebinde okayan okuwçy. 29. «Asly-Kerem» dessanyňň baş gahrymany. 31. Yurdumyzda bir welaýat. 33. Miwe. 34. Yaş sogan. 36. «Oturyp-tursy ... gaşlary galam islärin» (Magtymguly). 37. ... sylmadaky ūyurdun sylamaz, enesi ni söymedik ū topragyny söýmez» (nakyl). 38. Gysaran, bükülen. 39. Aklawcy. 40. Ter tip san. 45. ... soňy ýagyş» (nakyl). 47. ... göz bilen gaşyň ýok» (nakyl). 51. Bir zat barada edilýän gaşy, ünji. 53. Eldeki edilen. 54. Hakykaty goldayan adam. 55. Sesiiň ýazuw belgisi. 56. ... ýetse nadana, özün urar her ýana» (nakyl). 58. «Ene ... em, dili melhem» (nakyl). 61. Pygamberleriň biri. 62. Suwluk ýerlerde bitýän köpýllik ösümlük. 63. Araryk, hor. 64. Äşşaniň taýy. 65. Bir ýere basylan bede, ýandak we ş.m. týüşmegi. 66. Oglan ady. 67. Ummanyň, deňziň, kölüň gury ýere süsňap girýän örürüm. 68. XIX asyr türkmen şahyry. 69. Tohum at bilen tohum däli baytalдан bolan at. 70. Hormat, sylag. 71. Nagyş salmak üçin ownujan sanjylyp tikeliktiň tikiňiň bir görnüşi. 72. Akman duran, akaba bolmadık. 73. Örän ýerbe-ýer, jaýlaşylyk. 74. ... ýoldaş ýolda galdyrar» (nakyl). 75. Hakykat däl, ýalan.

● KESELIGINE: 1. Depregiň bir görnüşi. 4. Yurdumyzda bir etrap. 8. Gazagystanynyň paýtagty. 11. Daşdan cala görünmek. 16. Baharyň soňky aýy. 18. ... güýcili bolsa, ýüň gazık ýere girer» (nakyl). 19. Gyz ady. 20. Amerikada ösdürilip-idebilýän kiçi gulekly geçi tohum. 21. Yumşak şorluklar da, takyrarda, şorly düzüklärde bitýän ösümlük. 22. Ýyl hasabynyň ulgamı. 23. Hüggär, gaty seresap. 25. «Jansız çapar, janly urar» (matal). 28. Gawan öntümi. 30. Türkîyäniň iň uly köli. 32. Bir zada bolan ynamlı garaýy. 35. «Hatarda ... bolsa ýük ýerde galmaý» (nakyl). 41. Oňaýyl, ýaramly. 42. Un bilen däne garylýp tokgalanan iým. 43. Ykbal, taleý. 44. Şugundura menzeş süjümtik gök önm. 46. Gün düşmezik üçin apısgänin daş ýüzündäki açılıp-ýapılıyan ağaç gapı. 48. Gatlanañ zat. 49. Peýda, haýyr. 50. Adamlaryň bir ýere jemlenen ýüşmegi. 52. Adamyň özünü alyp barşında ýuze çykýan häsíyet. 57. Diş.... 58. ... ekmek, oranda ağlar» (nakyl). 59. Demirgazyk Amerikada bir döwlet. 60. Yurduru iň ýokary ka-nun çykaryj edarasy. 62. ...dewün tutmaz, däli - öwtü (nakyl). 64. Adamyň akylı yetiriş ukybynyň netijesi, jemi. 67. Garyşyk reňk. 69. Tozanalý ýa-da ýagyňly uly ýel, ...tupan. 71. Oglan ady. 74. ... iýýan köpek tüyünden belli» (nakyl). 76. Zenanlaryň başynda atyňny uly ýüň ýaglygy. 77. Anyk. 78. Deginli, baglanysyklı. 79. Zym.... 80. Gyz ady. 81. Hatar ekilem gowaça we ş.m. ekinleriň arasyndaky joýa. 82. Topragy birneňme şor bolan ýer. 83. Bir zady tutmak we çekip çyarmak üçin ulanylýan iki saply gural. 84. Gürültü bermek, söhbet aćmak. 85. Özüne degişli däl, kesekiniňki.

12-nji KROSSWORD

Ibragim ROZYÝEW, S.A.Nyýazow adyndaky Türkmen oba hojalyk universitetiniň talyby.

● DIKLIGINE: 1. Şeker goşulup gaýnadylan miwe. 2. Türkmen dilinde düşümlerif biri. 3. Şalaryň oturýan ýeri, kürsi. 4. Gadymy hat ýazmak üçin deri. 5. Barmaklaryň biri. 6. Daş-töweregine hic zat bolmadık, çetde bolan. 7. Meşhur fizik ... Eýışteýn. 8. Giýew. 15. Zehinli ýazyjy Mämmet Seýidowý bir romaný. 16. Meşhur rus alymy Mihail .... 17. Türkîyäniň belli egin-eşik brendi. 18. Adamyň ýa-da adamlaryň toparynyň suraty. 21. Sözüň ahrynda çekimliniň düşürlimegi. 22. Çiliide uly cöl. 23. Russiyanýň Arhangelsk sebitindäki derýa. 24. Öñünden kesgitlenen programma laýklykda işleyän dörlü mehaniki amallary amala aşyr-

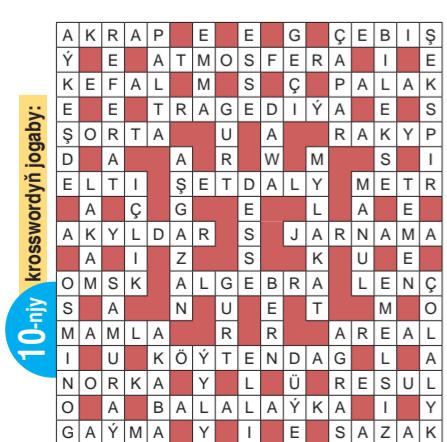
mak üçin döredilen awtomatik enjam. 28. Nökerleriň serkerdesi. 29. Garyndysyz, garnuwsyz. 31. Yurdumyzda bir goraghana. 34. Dag eteklerinde ýabany bitýän kömélék sekilli ösümlük. 35. Gulakhalka. 36. Işıgiň öň, daş tarap. 40. Tropik ýurtlarda ýaşayan tokay guşy. 41. Aýdymçy, bagşy (köne söz).

● KESELIGINE: 3. Pökgi. 5. «Dag görki ū daş, baş görki ū ...» (nakyl). 9. Gyz ady. 10. Kükürt. 11. Asfalt düselen ýol. 12. Bitireñ gowy işini öwmek üçin aýdylýan söz, berekella. 13. Sesleriň ýzygideri peselmegi ýa-da ýokarlanmagy. 14. Türkmen halı döredjiliği. 17. Tebiygý ýa-da emeli ullakan gum tûmmegi, üýşmegi. 19. Telewizion gepleşikleri görkezmek üçin ekranyň enjam. 20. Bir zatda berilýän kömek, goldaw. 25. Termodynamiki temperatura ölçegi. 26. Okuň dersi. 27. Ownuk maldıň bolýan gat-gat garynyjk. 29. Yeriň gurluşy we kanunaláýklyklary baradaky ýolym. 30. Aralyk, ara. 32. Spor-tuň bir görnüşi. 33. Awtozag kysymy. 37. Bezig şay-sepi. 38. Gurulşyk materialy. 39. Milli tagam. 42. Tagaşyksyz, rahatsyz. 43. Adamlar, märeke 44. Merkezi Azıýanyň merjen şäheri. 45. «At ..., it zynna garyszmaza» (nakyl). 46. «Ýagyş ... barsa pis äre, ömrüni yakan ýalydyr» (Zelili).

								Halyabyň yünnendilip, öydelp dokylanı dişek	Sorag çalymasy	Yamarat, desga
Yurdunu merkezeňi şäheri	Kiçirák tikençlik kärhanasy	Belentli-pesli bolmadık, ýýlmank	Yewropanyň merkezindeň iň köp lataty ýurt	«Cypyrtma gazanda tu-wi-gaynar» (matal)	Arasaçolyk serisadesi	Cümküniň aşagy torbalıgu				
Alymlar, şayhalar halında gysa maglumatyňgyndy (köne söz)	Gadymy şäher	«Uly» sözünün iňlisci	Sag däl, syrkaw	Agyry, ynjy	Kaka (köne söz)					
Täze ýylyň gahrymany	Beden synasy	Bir zadyň keseligiň bolan uzynlygы	Gala, berkiteme (köne söz)	Tropiki miwe	Ýyl hasabynyň ulgamı					
Ýyldyzlar topumy	Dasyna ýüplük ýa-da başga zat sa-ralan tegek	«Dil bavlygy ... bavlygy» (nakyl) Hayvanat dünväsü	Görmegey, gelşkili	Amerikada bir döwlet	Ýyrtiyj jandar					
	Adalathy, parasathy	Fransuz ýazyjysy ... Giyom		Resminama-laryň san bilen gókezilýän ayaratın bölegi	«Çaman ördekir ...» (nakyl)					
	Gündoğar Aziýada ada döwleti	Oglan ady			Çap etmegin bir görmüsü					
Aý (köne söz)	Öyüň serpigini aýçyp-ýapmak we ş.m. üçin ulanylyan uzyň goni ağaç	Ortayer deňziňde üçünjüly ada	Milli tagam	Baglayý kömekçi söz	Oglan ady					
Oňşugasyz suw jandarlarynyň ağlabasynyň beden örtügi	Gruziyada uly derya	Nahar bisiriliýän otag			Hanha, ine					
	Bäsdeş, duşman	Örüm örmegin bir görmüsü			Birden, tasdan					

8-nji SKANWORD

Aýna HAJYORAZOWA, Halkara ynsanperwer ýolymy we ösüş uniwersitetiniň talyby.

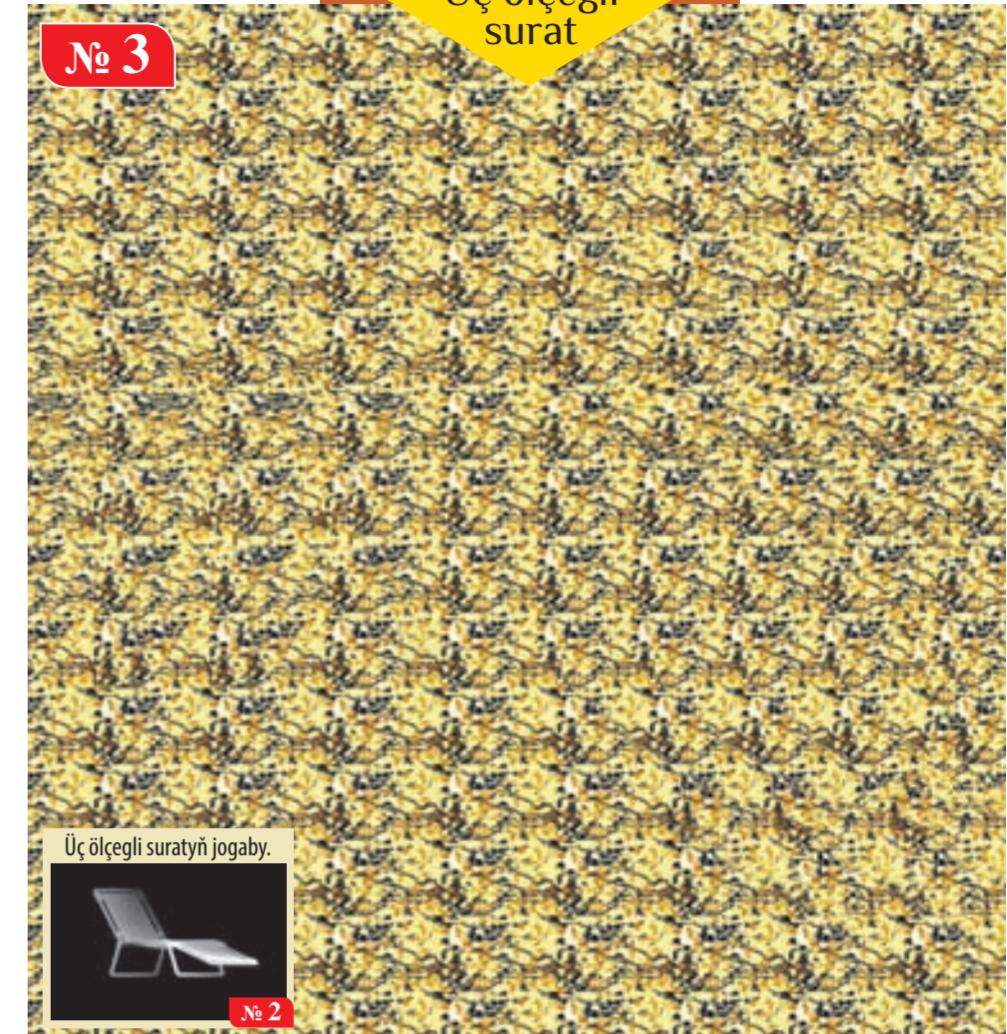

Üç ölçegli suratyň içinde başga bir şekil gizlenen. Ony görmek üçin «gözüň bilen seretmel, beýniň bilen görmel». Suraty gymydätman saklap, bulam-bujar şekliniň aýrysyna serediň we biraq wagtdan gözüňzi ýuwaşlyk bilen suratdan daşlaşdırý! Başga bir şekil peýda bolar.

Birinji gezekde görüp bilmeseniz, az-kem dynç alyp, täzeden synanşyň!

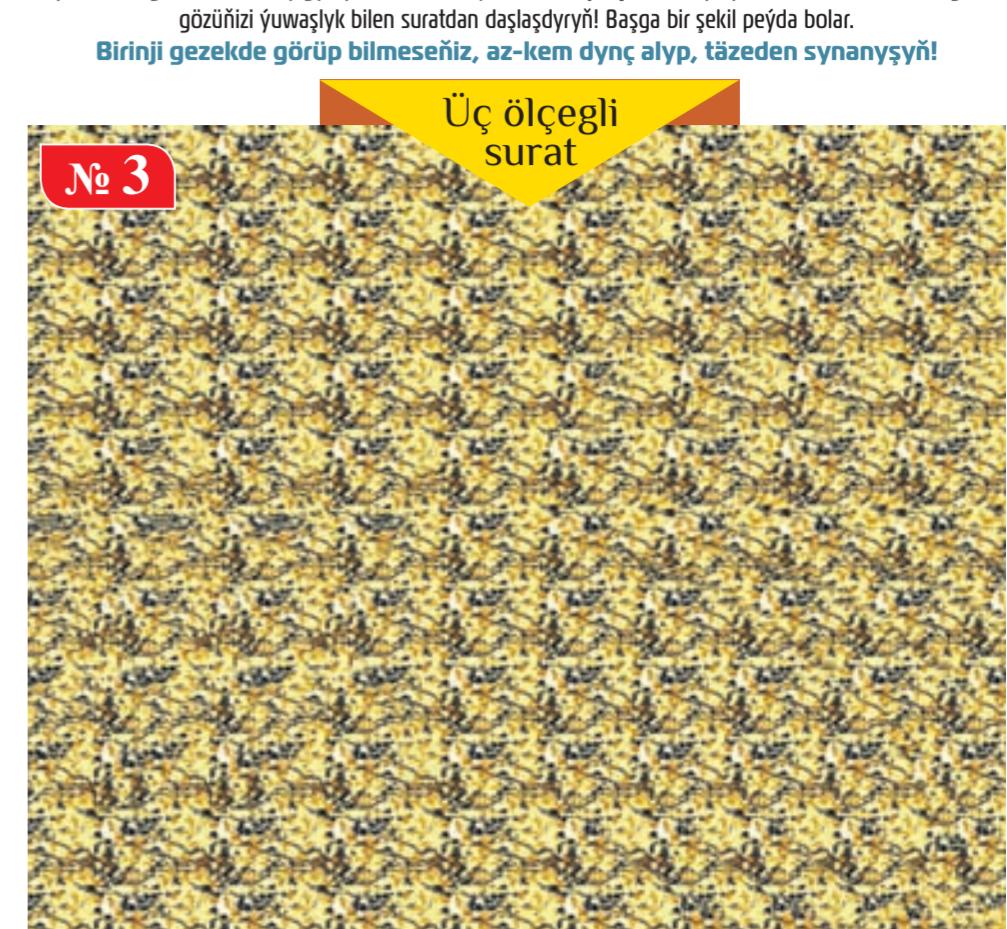
Üç ölçegli surat

No 3

Üç ölçegli suratyň jogaby.

No 2

**Ýurdumyzyň ähli zenanlaryny
Halkara zenanlar günü bilen gutlaýarys!**

**Baýramçylyk mynasybetli «Nurýüpek»
dükanlarynda mart aýynyň 1-10-y aralygynda
matalara 30%, köýneklerde 20%**

ARZANLAŞYK BAR

Düz	280	Zara	200
Özünden gülli	310	Zerliler	400
Flomaster	400	Suzanna	190
OG Flomaster	410		

30%

20%

NUR YÜPEK

**Salgymyz: Aşgabat şäheri, 10 ýyl Abadançylyk köçesi, 155
«Türkmenhowaýollary» ýazgylý jaý, 1-nji gat; (+99312 21-63-20)**

Berkarar söwda-dynç alyş merkezi, 2-nji gat, dükan № Ç-9. (+99312 46-82-98)

«Garaşsyzlygy 15 ýylligý» söwda merkezi, zemin gat, dükan № 0073. (+99312 42-27-50)

«Altyn asyr» Gündogar bazaar, B1 – dükan № 173. (+99362 84-32-09)

**Gadyrly gelin-gyzlar! Sizi Halkara zenanlar günü bilen gutlaýarys we Türkiyede öndürilen,
ýokary hilli deriden tikilen zenan aýakgaplaryny hödürleyäris!**

Dürdane deri shoes

Dürdane deri shoes

**Baýramçylyk mynasybetli
15% ARZANLAŞYK BAR**

Salgymyz: Aşgabat şäheri, 10 ýyl Abadançylyk köçesi, 132 («Koka-kola» ýazgylý jaý, 1-nji gat)

+993 (65) 67 82 79 **@durdate_derishoes**

röwšen aýakgaplary

Habarlaşmak üçin: +993 64 14 14 19
+993 12 21 63 06

10%-20% çenli ARZANLADYS

WWW.ROWSHEN.COM.TM **ROWSHEN_TURKMENISTAN**

«Barselona» ýaryşdan çykdy, «Ýuwentusda» Di Mariýanyň het-trigi

UEFA Ýewropa Ligasynda çempionlygyň dalaşgärlerinden diýlip görkeziliy «Barselona» üçin ýarys bu ýyl hem tamamlandı. Geçen möwsümde çärýek final yzyna gaýdý katalonlular bu möwsümde pley-off tapgryny geçip bilmän, 1/8 finalda-ça çykyp bilmedি.

Öz meýdançasında «Manchester Ýunayted» bilen 2-2 deňme-deň oýnan «Barselona» myhmancılıkta 2-1 hasabynda asgyn geldi. Robert Lewandowskiň 18-nji minutdaky penaltideň geçirgen gol bylen «Barselona» öfke söylensa-da, «Manchester Ýunayted» 2-nji ýarymda ýeňiș gazaňanagy başardý. Mankunianlara ýeňiș getiren gollary braziliýaly oýunçular Fred (47) bilen Antoni (73) derwezä girdizdi.

Turindäki oýunda «Nanty» ýeňiп bilmedi «Ýuwentus» myhmancılıkta 3-0 hasabynda ýeňiñiň baýram etdi. 17-nji minutda goragçysy (Pallau) gyzyl kart alın «Nanty» derwezesinden gollary 3-sini hem Anheli Di Mariya geçirdi. «Ýuwentusda» soň başga bi italyan kluby hem 1/8 finala çydý. «RB Salzburg» toparyny Belotti we Dibalanyň golla-

ry bilen 2-0 ýeňen «Roma» 1/8 finalda oýna-maga hukuk gazandy. 1-nji oýun 1-0 hasabynda salzburglyryň peýdasyna tamamlanypdy. Edil italyanlı ýaly nemesiliň hem 2 klubby pley-off tapgrynyda ýeňiș gazaňmagy başardý. Amsterdamdaky golsuz gutaran oýunuň jogap dususygynä «Union Berlin» öz meýdançasında «Aýaksy» 3-1 hasabynda ýeňdi (Knoce 20 p, Yuranovic 44, Doekhi 50 – Kudur 47). Leverkuzeňiň «Bayeri» hem 1/8 finala çykyp, ol «Monakony» ýaryşdan çykardý. Öz meýdançasında 3-2 asgyn gelen leverkuzeňiller myhmancılıkda şol hasap bilen ýeňiș gazandy (Ben Yedder 19 p, Embolo 84 – Wirts 13, Palacios 21, Adli 58). İki oýnuň netijesi boýunça hasap deň bolup, ýeňiňiň penalti urygalry kesgilidir. Netijede, 5-3 öňe saýlanan nemes kluby ýarys dowam etdirer. 1-nji duşusyldaky hasap «Ren» bilen «Sahtyor Doneskiň» arasyndaky jogap oýununda da gaýtalandý. 1-nji oýunda ukrain kluby 2-1 ýeňiș gaza-nypdy. Jogap oýunyň esasy wagtynda fransuz klubyu Toko Ekambiriň gol bilen 1-0 öňe saýlandy. Gosmaqça wagtda fransuzlar Ibrahîm Salahyň gol bilen aratapwidu 2-2 çykardylar. Yone bilen 119-nji minutda Beloçianyň awtologulardan soň ýeňiňiň penaltileri kesgitilemeli boldy. Bu urgularda da 5-4 öňe saýlanan «Sahtyor Doneskiň» 1/8 finala çydý.

Öz meýdançasında 3-0 ýeňen «Sewiliya» myhmancılıkda soňki minutlarda kynçlyky pulsallary başdan geçirdi. Çekeleskilik we dart-gyny geçen oýunda PSW De Jong (77) hem-de Fabio Silvanyň (90+5) gollary bilen 2-0 ýeňdi. Yone bilen 74-nji meýdançasında soňki minutda ýeňiňden halas bolan «Sporting» myhmancılıkda «Midtjylland» 4-0 hasabynda ute-đu. Bu ýeňiše ýer eýeleriniň 38-nji minutundan soň 1 oýuncy kem oýnamagynyň täsiri az bolmadý.

1-nji oýunda ýeňiș gazaňan 4 topar ýarysy dowam etdirip bilmedi

• UEFA Konferensiýa 3-1 hasabynda 1-nji oýunda 1-0 ýeňen «Lazio» bilen «AEK Larnaka» myhmancılıkda degişliklide, «KFR Klúz» hem-de «Dnepr»-iň klublary bilen golsuz deňme-deň oýnap, 1/8 finala çydylar. Öz meýdançasında 1-0 ýeňen «Trabzonspor» myhmancılıkda «Bazelen» 2-0 asgyn geldi. Düşusylda türk klubdan Bakasetas penaltini dûrs urup bilmedi. Azerbaýjanyň «Garabag» topary «Gent» 1-0 ýeňidi. Jogap oýununda 1-0 utulan Garabag penaltileriň netijesine ýerliş sezzewar boldy (5-3). «Ludogorec Razgrad» hem öz meýdançasında «Anadolu İstiklali» 1-0 ýeňidi. Yone jogap oýununda 2-1 utulup, penaltilerden soň 3-0 ýeňildi we ýaryşdan çykardı. Myhmancılıkda 1-0 ýeňiș gaza-nan «Partizan» öz meýdançasında «Şerifden» 3-2 utuldu. Golsuz gejen «Bodo-Glimt»-e «Leh Poznan» duşusygyň jogap oýununda ýer eýeleri polýaklar 1-0 hasabynda ýeňip, 1/8 finali adny ýazdyrdy. 1-nji oýunlaryň iň arkayna topary «Fiorentina» öz meýdançasında «Bragany» 3-2 ha-sabynada ýeňișle sezzewar etdi. Portugaliýadaky oýunda italyan kluby 4-0 ýeňiș gazaňypdy.

F1-in täze möwsümi

F1 geçiriler. Formula 1-iň taryhynda bir möwsümde ilkinji gezek 23 bäslesik geçirilip, bu iň ýokary görkezjidir. Sürülerden Sebastian Vettel 16 ýylligý karýerasyny tamamladyp, Oskar Piastrı, Nik de Vries, Logan Sargent ýaly ýaş sürüjiler F1-de il-

GRAN PRILER

- Bahreyn GP
- Saud Arabystany GP
- Australiya GP
- Azerbayjan GP
- Mayami GP
- Emilia Romano GP
- Ispaniya GP
- Kanada GP
- Awtstralya GP
- Britaniya GP
- Wengriya GP
- Belgiya GP
- Niderlandar GP
- İtalya GP
- Singapur GP
- Yaponiya GP
- Katar GP
- ABS GP
- Mehito Siti GP
- Sau Paulo GP
- Las Vegas GP
- Abu Dhabi GP

ÝARVSYŇ GEÇİRİLİK YERLERİ

- «Bahrain International Circuit» – Sakhır
- «Jeddah Corniche Circuit» – Jidda
- «Albert Park Circuit» – Melburn
- «Baku City Circuit» – Baku
- «Miami International Autodrome» – Florida
- «Imola Circuit» – Imola
- «Circuit de Monaco» – Monte-Karlo
- «Circuit de Barcelona-Catalunya» – Montmelo
- «Circuit Gilles Villeneuve» – Monreal
- «Red Bull Ring» – Spielberg
- «Silverstone Circuit» – Silverstoun
- «Hungaroring» – Mogiôrod
- «Circuit de Zandvoort» – Zandvoort
- «Monza Circuit» – Monza
- «Marina Bay Street Circuit» – Singapur
- «Suzuka International Racing Course» – Suzuka
- «Lusail International Circuit» – Lusail
- «Circuit of the Americas» – Ostim, Tehas
- «Autodromo Hermanos Rodriguez» – Mehito Siti
- «Interlagos Circuit» – Sau Paulo
- «Las Vegas Street Circuit» – Las Vegas, Newada
- «Yas Marina Circuit» – Abu Dhabi

GÜNLÜ

- 5-nji mart
- 19-nji mart
- 2-nji aprel
- 30-nji aprel
- 7-nji may
- 21-nji may
- 28-nji may
- 4-nji iyun
- 18-nji iyun
- 2-nji iýul
- 9-nji iýul
- 23-nji iýul
- 30-nji iýul
- 27-nji avgust
- 3-nji sentýabr
- 17-nji sentýabr
- 8-nji oktyabr
- 22-nji oktyabr
- 29-nji oktyabr
- 5-nji noýabr
- 18-nji noýabr
- 26-nji noýabr

Pri» geçiriler. Formula 1-iň tomaşa edilip, bu iň ýokary görkezjidir. Sürülerden Sebastian Vettel 16 ýylligý karýerasyny tamamladyp, Oskar Piastrı, Nik de Vries, Logan Sargent ýaly ýaş sürüjiler F1-de il-

KONSTRUKTORLAR

- «Alfa Romeo» – Ferrari
- «Scuderia AlphaTauri» – Honda RBPT
- «Alpine» – Renault
- «Aston Martin Aramco Cognizant F1 Team» – Birleşen Korolyk
- «Scuderia Ferrari» – Italya
- «MoneyGram Haas F1 Team» – ABS
- «McLaren F1 Team» – Birleşen Korolyk
- «Mercedes-AMG Petronas F1 Team» – Germaniya
- «Oracle Red Bull Racing» – Avstriya
- «Williams Racing» – Birleşen Korolyk

KONSTRUKTORLAR

- «Alfa Romeo» – Ferrari
- «Scuderia AlphaTauri» – Honda RBPT
- «Alpine» – Renault
- «Aston Martin Aramco» – Mercedes
- «Ferrari» – Haas
- «McLaren» – Mercedes
- «Mercedes» – Mercedes
- «Red Bull Racing» – Honda RBPT
- «Williams» – Mercedes

SÜRÜJİLER

- 24. Zou Guanyu (Hytaý), / 77. Walteri Bottas (Finlyändi)
- 21. Nik de Vries (Niderlandar), / 22. Yuki Tsunoda (Yaponiya)
- 10. Pier Gasli (Fransiyä), / 31. Esteban Okon (Fransiyä)
- 14. Fernando Alonso (Ispaniya), / 18. Lans Stroll (Kanada)
- 16. Şarl Lekler (Monako), / 55. Karlos Sáý Jr. (Ispaniya)
- 20. Kevin Magnussen (Daniji), / 27. Niko Hulkenberg (Germaniya)
- 4. Lando Norris (B. Korolyk), / 81. Oskar Piastrı (Avstraliya)
- 44. Lúkás Hamilton (B. Korolyk), / 63. Jorj Russell (B. Korolyk)
- 1. Maks Werstappen (Niderlandar), / 11. Serhio Peres (Meksika)
- 2. Logan Sargent (ABS), / 23. Alekander Albon (Tailand)

1/8 finalyň bijeleri çekildi

UEFA Ýewropa Ligasynda 1/8 finalyň bijeleri çekildi. Biňa-läyiklykda, «Arsenal» topary «Sporting» bilen duşuşar. «Ýuwentus»-ıň garşıda-ça «Fräýburg» boldy. «Manchester Ýunayted»-ıne bir ispan kluby bilen biye çekiliş, mankunianlaryň çärýek final ugurda öñündäki indiki böhedi «Betis» bolur. Kubogly iň köp eýelän «Sewiliya» topary «Fenerbahçe» bilen duşuşsa, «Romanyň» bijesine «Real Sosiedad» kluby düsdi. 1/8 finalyň oýunları 9-nji we 16-nji martda geçiriler.

«Union Berlin» – «Union Sent-Ziliua»
«Sewiliya» – «Fenerbahçe»
«Ýuwentus» – «Fräýburg»
«Bayer» – «Ferenswaros»
«Sporting» – «Arsenal»
«Manchester Ýunayted» – «Betis»
«Roma» – «Real Sosiedad»
«Şahtýr Doneskiň» – «Feyenoord»

60-nji gezek 6 metrden geçdi

Olimpiya we Dünýä çempiony, şwesiýaly ýeňiș atletikaçy Armand Duplantis ýeňe bir ýola öz rekordy-ny täzeledi. Syrykly bökmegiň täzeledi. Yüldyzly bolan Duplantis Fransiyäni Klermon-Ferran şäherinde geçirilen Bütindünýä ýülyk desga tur ýaryşynda 6,22 metr beýige bökmegiň başardý. Bu onuň 6-nji Dünýä rekordy bolup, ol ilkinji gezek 2020-nji ýyligý fewralynda Torun şäherinde 6,17 metre bökmegiň başardý. Bir hepe soň Glazgoda 6,18 metre bökmegiň başardý.